

**T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**6-15 YAŞ GRUBU EĞİTİLEBİLİR ALT ÖZEL SINIF
ÖĞRENCİLERİNDE HAREKET ETKİLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Aysel KİPEÇİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
Doç. Dr. Hasan KASAP**

İSTABUL - 1998

İÇİNDEKİLER

İçindekiler	I-II
Tablolar	III-IV
Önsöz	V
Özet	VI
Summary	VII
Giriş	VII
1. LİTERATÜR BİLGİ	1
1.1. Zeka Geriliğine Neden Olan Etmenler	1
1.2. Geri Zekalı Çocukların Sınıflandırılması	3
1.2.1. Eğitilebilir Geri Zekalılar	3
1.2.2. Öğretilebilir Geri Zekalılar	4
1.2.3. Ağır ve Çok Ağır Derecede Geri Zekalılar	4
1.3. Geri Zekalı Çocukların Eğitimi	4
1.3.1. Hafif Derecede Geri Zekalı Çocuklar	4
1.3.2. Orta Derecede Geri Zekalı Çocuklar	5
1.3.3. Ağır ve Çok Ağır Derecede Geri Zekalılar	5
1.3.4. Geri Zekalı Çocukların Ülkemizde Eğitimleri	5
1.3.5. Zihinsel Özürlü Çocuklar Üzerinde Yapılan Dış Kaynaklı Bilgiler ve Araştırmalar	6
1.3.6. Eğitilebilir Geri Zekalı Çocukların Gelişim Özellikleri	8
1.4. 6.15 Yaş Gurubu Eğitilebilir Geri Zekalı Çocukların Özellikleri	12
1.4.1. Bedensel ve Devinsel Özellikleri	12
1.4.2. Zihin Özellikleri	12
1.4.3. Sosyal Özellikleri	12
1.4.4. Kişilik Özellikleri	13
1.4.5. Aile Özellikleri	13
1.5. Özel Sınıf Birinci Devre Çocuklarının Gelişim Özellikleri	13
1.5.1. Beden Gelişimi	13
1.5.2. Zihin Gelişimi	13
1.5.3. Sosyal Gelişim	14
1.6. Özel Sınıf İkinci Devre Çocuklarının Gelişim Özellikleri	14
1.6.1. Beden Gelişimi	14
1.6.2. Zihin Gelişimi	14
1.6.3. Sosyal Gelişim	15
1.7. Dünyada ve Türkiye'de Geri Zekalı Çocukların Beden Eğitimi ve Tarihî Gelişimi	15
1.8. Eğitilebilir Özel Alt Sınıflarda Ders Dağıtım Çizelgeleri	16
2. GEREÇ VE YÖNTEM	22
2.1. Araştırmanın Modeli	22
2.2. Evren	22
2.3. Araştırmanın Örneklemi	22
2.4. Verilerin Toplanması	23
2.5. Verilerin Analizi	23

3. BULGULAR	24
3.1. Bireysel Bilgilerle İlgili Bulgular	24
3.2. Rehber Öğretmenlere Ait Bulgular	26
3.3. Rehber Öğretmenlere Yöneltilen Genel Bilgiler ile İlgili Bulgular	28
3.4. Amaçlarla İlgili Bulgular	33
4. TARTIŞMA	49
5. SONUÇ	58
6. EKLER	61
7. KAYNAKÇA	94
8. BİYOGRAFİ	99

TABLolar

Tablo 1 : Down Hastalığının Meydana Gelmesi ile Annenin Yaşı Arasındaki İlişki	2
Tablo 2: Geri Zekahlığın Zeka Bölümlerine Göre Sınıflandırılması	3
Tablo 3 : Geri Zekalı Çocukların Psikolojik ve Eğitsel Yaklaşımlara Göre Sınıflandırılması	3
Tablo 4: Geri Zekalı Çocukların Gelişim Özellikleri	9
Tablo 5: Geri Zekalıların Gelişim Özellikleri	10
Tablo 6: Normal ve Çift Öğretim Yapan Temel Eğitim Okullarının Birinci Kademe Alt Özel Sınıflarının Haftalık Ders Saatlerini Gösteren Tablo	17
Tablo 7: Eğitilebilir çocuklar ilkokulları ile normal ilkokullar Bünyesindeki Alt Özel Sınıflar Haftalık Ders Dağıtım Tablosu	18
Tablo 8: 1989-1990 Öğretim Yılından İtibaren Alt Özel Sınıflarda	19
Tablo 9: İsveç'te Eğitilebilir Geri Zekalı Çocuklar İçin Haftalık Ders Saati Sayıları Tablosu	20
Tablo 10: Eğitilebilir Geri Zekalı Çocuklar İçin Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi Taslağı	21
Tablo 11: Anketlerin Geri Dönüş Durumu	23
Tablo 12: Öğretmenlerin Eğitilebilir Geri Zekalı Öğrencilerle Çalışma Sürelerine Göre Dağılımı	24
Tablo 13: Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre Dağılımı Öğretmenlerin Hizmet içi Kurslara Katılım Durumları	24
Tablo 14: Öğretmenlerin Hizmet içi Kurslara Katılım Durumları	25
Tablo 15: Hizmet içi Eğitim Kursuna Katılan Öğretmenlerin Kurs Katılım Süreleri	25
Tablo 16: Hizmet içi Eğitim Kursuna Katılan Öğretmenlerin Psikomotor Özellikli Eğitim Alıp Almadıkları	26
Tablo 17: Rehber Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre Dağılımı	26
Tablo 18: Rehber Öğretmenlerin Hizmet Yıllarına Göre Dağılımı	27
Tablo 19: Rehber Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullarda Geri Zekalı Çocukların Eğitimleri İle ilgili Ders Alma Durumlarına Göre Dağılımı	27
Tablo 20: Rehber Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullarda Psikomotor ve Beden Eğitimi ile İlgili Ders Alma Durumlarına Göre Dağılımı ..	28
Tablo 21: Çalışmaların Akademik Başarıya Etkisi	28
Tablo 22: Çalışmaların Zeka Gelişimine Etkisilan Soruyu Cevap Vermişlerdir	29
Tablo 23: Çalışmalarda Sürenin Durumu	29
Tablo 24: Çalışma Süresinin Düzenlenmesi Durumu	29
Tablo 25: Çalışmalarda Araç-Gereç ve Ortam	30
Tablo 26: Programın Durumu	30
Tablo 27: Maddi Finansman	30
Tablo 28: Alandaki Kaynakların Temini	31

Tablo 29: Alandaki Kaynakların Durumu	31
Tablo 30: Eğitimde Öğretmenlerin Durumu	32
Tablo 31: Yetişmiş Beden Eğitimi Öğretmeni İhtiyacı	32
Tablo 32: Psikomotor Gelişim Ölçeğinin Varlığı	33
Tablo 33: Genel Sağlık Durumunun Ölçümü	33
Tablo 34: Çocukların Giyinmeleri	34
Tablo 35: Çocukların Temizliği	34
Tablo 36: Enerjilerinin Yönlendirilmesi	35
Tablo 37: Öğrencilerin Spora Karşı Heveslendirilmesi	35
Tablo 38: Beden Eğitimi Faaliyetlerinde Grup Çalışmalarına Katılımları	36
Tablo 39: Müzikle Ritmik Çalışmalar	36
Tablo 40: Farklı Tempolu Koşular	37
Tablo 41: Uygun Oyun Seçimi	37
Tablo 42: Yön Kavramlarının Öğretilmesi	38
Tablo 43: Çift, Tek ve Karışık Yönlü Hareketlerin Uygulanması	38
Tablo 44: Oyunların Kurallarına Göre Oynanması	39
Tablo 45: Grupla Gezilere Katılımlar görülmektedir.	39
Tablo 46: Grup Oyunları Düzenlenmesi	40
Tablo 47: Farklı Öğrencilere Farklı Hareketlerin Yaptırılması	40
Tablo 48: Fiziki Yapılarını Öğrenme İle ilgili Çalışmalar	41
Tablo 49: Hareketlerde İzlenen Yol	41
Tablo 50: Hareketlerin Yaptırılmasında Önce Büyük Sonra Küçük Organların Çalıştırılmasının Hareketlerindeki İzlenen Yol	42
Tablo 51: Denge Çalışmalarının Yapılması Hareketlerde İzlenen Yol	42
Tablo 52: Denge Çalışmalarında Araç-Gereç Durumu	43
Tablo 53: Yürüyüş Çalışmaları	43
Tablo 54: Engelli Yürüyüş Çalışmaları	44
Tablo 55: Geri Geri Yürüyüş Çalışmaları	44
Tablo 56: Yan Yan Yürüme Çalışmaları	45
Tablo 57: Topuk Üzerinde Sıçrayarak Yürüme	45
Tablo 58 : Omuz Hareketleri	46
Tablo 59: Dirsek Hareketleri	46
Tablo 60: Bilek Hareketleri	47
Tablo 61: El ve Parmak Hareketleri	47
Tablo 62: Psikomotor Hareketler İçinde Alet Kullanımı	48

ÖNSÖZ

Zihinsel engelli çocukların, normal çocuklar gibi eğitilmeleri üzerine büyük çalışmalar yapılmasına rağmen ülkemizde bu sayı sınırlıdır.

Son yıllarda zihinsel engelli çocukların eğitilerek kendi kendilerine yeterli hale getirilmesi çalışmalarına hız verilmiştir.

Bu çalışmalardan yola çıkarak, zihinsel engelli çocukların eğitiminin ayrılmaz bir parçası olan beden eğitiminin, her canlıda olduğu gibi bu çocukların gelişmelerinde de önem taşıdığı görülmüştür.

Bu çalışmada; Türkiye'deki alt özel sınıflarda eğitilebilir geri zekalı çocuklara, hangi şartlarda, nasıl bir ortamda, eğitim verildiği ve beden eğitimi derslerindeki durumları incelenmiştir.

Bu araştırmada uygulamada ve anket kısmında bizden yardımlarını esirgemeyen ilk başta Tokat Valiliğine ve İl Milli Eğitim Müdürlüğüne, İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine ve Okul Müdürlüklerine teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca yoğun çalışmalarından fedakarlık ederek, araştırmamda büyük destek ve yardımlarını esirgemeyerek bana yön veren danışman hocam Doç. Dr. Hasan KASAP' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Aysel KİPECİ

ÖZET

6-15 Yaş Grubu Eğitilebilir Özel Alt Sınıf Öğrencilerinde Hareket Etkilerinin Değerlendirilmesi

Araştırmanın amacı Türkiye'de ilköğretim okullarının özel alt sınıflarındaki eğitilebilir geri zekalı çocukların, beden eğitimi uygulamalarının program, ortam, eğitimci, araç, gereç ve süre gibi tüm "öğretim durumları" açısından incelenmesidir.

Durumun saptanması ile ilgili çalışma Tokat il merkezi ve ilçeleri ağırlıklı olmak üzere Konya ve Çorum'da alt özel sınıfı bulunan ilköğretim okullarında 1996-1997 öğretim yılı süresinde yapılmıştır. Çalışma, bu illerde eğitim gören geri zekalı çocukların, öğretmenleri ve rehber öğretmenlerini kapsamaktadır. Yapılan anketlerde "Evet", "kısmen" ve "hayır" seçenekleri tercih ettirilerek sonuçlar değerlendirilmiştir. Geri zekalı çocukların ülkemizdeki oranı % 3'tür. Bu çocuklar daha çok aile düzeni bozulmuş problemlili aile çocuklarıdır. Özellikleri itibari ile geç ve güç öğrenirler. Dikkatlerinin dağınıklığından ileri gelen çabuk bıkkınlığa sahiptirler. Beden Eğitimi severler fakat uzun süre hareketlilikten çabuk yorulurlar. Bedensel ve devinimsel özellikleri normallere oldukça benzemektedir.

Araştırma sonunda, beden eğitimi dersinin, branş öğretmenleri tarafından verilmediği; öğretmenlerin büyük çoğunluğunun hizmet içi eğitime tabi tutuldukları görüldü. Rehber öğretmenlerin yarısından fazlasının mezun oldukları okullarda eğitilebilir geri zekalı çocuklarla psikomotor gelişimleri ve beden eğitimleri ile ilgili eğitim almadıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırma yapılan illerde ve ilçelerde "eğitilebilir geri zekalı çocuklarla psikomotor gelişimleri ve bedensel eğitimleri, ile ilgili eğitim almadıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırmayı yaptığımız illerde ve ilçelerde eğitilebilir geri zekalı çocukların eğitimini yapan eğitimcilerin yüzeysel bilgilerle bilgilendirildikleri, bu eğitimi alan personelin yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıkları görülmüştür.

3. SUMMARY

Evaluation of effect of activities in 6 to 15 years old educable
special basic class students.

Purpose of this study was to investigate the educable mentally retarded children's education conditions such as physical education program, environment, teacher, means, material and time.

Study was conducted in elementary school with special basic classes during 1996-1997 Academic year mainly in vicinity of Tokat, Konya and Çorum. Study comprised the teacher and guide/instructor of mentally retarded children. The ratio of mentally retarded children in Turkey is % 3. These children belong to parents with marriage problems. These children have learning problem activities because of losing their concentration. Although they like the physical education, they lose concentration very quickly from continuous activities. Their physical characteristics are similar to normal children.

Results of the study shown that physical education courses were not taught by the physical education instructor. Most of these instructors have extensive courses. Also more than half of these instructors did not have any experiences about physical education and psychomotor development of these mentally retarded children. It was observed that these instructors have superficial knowledge and did not have enough knowledge and ability.

GİRİŞ

Hareketin insan sağlığı üzerindeki olumlu etkileri pek çok bilimsel araştırma ile kanıtlanmıştır.

Tüm normal çocuklarda olduğu gibi zeka özürlü çocuklarında hareket yapmaya ihtiyaçları vardır. Onlarında kendi çapında hareket kabiliyetleri geliştirilebilmektedir.

Türkiye'deki tüm illerde ilkokul bünyesinde bu çocuklara yönelik olarak Alt özel sınıflar oluşturulmuş ve gerekli eğitim verilmektedir. Bu çalışma Konya, Tokat ve Çorum illerine bağlı ilkokulların Alt özel sınıflarında eğitim gören çocukları, görev yapan rehber öğretmenleri ve sınıf öğretmenlerini kapsamaktadır.

Zeka özürlü çocuklar, engelli çocuklar içerisinde geri bir gruptur. Özellikle ilkokul sınıflarında görev yapan öğretmenlerin hemen hepsi sınıflarda birçok zeka özürlü çocukla karşılaşmış, onların sorunları ile ilgilenmiştir. Yine pek çok kimsenin akraba ve yakın çevresinde zeka özürlü çocuklar bulunmaktadır. Bununla birlikte bu çocukların toplum tarafından yeterince tanındığı söylenemez. İnsanlık tarihi ile var olan zeka özürlülük durumunun tanımlanması ve açıklanması çok yakın bir geçmişe dayanmaktadır. Ülkemizde bu alanda yapılan çalışmaların az olması nedeni ile böyle bir araştırmaya yöneldim.

Bu çalışmanın amacı; İlkokulların alt özel sınıflarındaki eğitilebilir geri zekalı çocukların, beden eğitimi uygulamalarının programı, ortamı, eğitmeni, araç gereç ve süre gibi öğretim durumları açısından incelenmesidir.

Çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, Geri Zekallılığa neden olan etmenler, çocukların sınıflandırılması, eğitimleri, çocukların özellikleri, gelişim özellikleri, alt sınıflarda beden eğitimi, Dünyada ve Türkiye'de geri zekalı çocukların beden eğitimleri ve tarihi gelişimleri literatürden elde edilen bilgiler ile açıklanmıştır.

Konuya daha çok zihinsel işlev açısından bakıldığında "geri zekalı", "zihinsel özürlü", "sınır zeka", "zihinsel normal altı", "zihinsel yetersizliği olanlar" gibi terimler kullanılmıştır.

İkinci bölümde, araştırmamızın gereç ve yöntemleri ile alt özel sınıf öğretmenleri ile rehber öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen bulgular, bulguların tartışılması ve sonuçlarını oluşturmaktadır.

1. LİTERATÜR BİLGİ

1.1. Zeka Geriliğine Neden Olan Etmenler (1).

- Bulaşıcı Hastalıklar ve Zehirlenmeler
- Rubella
- Frengi
- Toksoplazma
- Menenjit
- Beyin iltihabı
- Zehirlenmeler
- Burusella
- Yaralanma ve Fiziksel Etkiler
- Metabolizma ve Beslenme Bozuklukları
- Galactase
- Fenilketonivri
- Endocrine Bozuklukları
- Beyin Hastalıkları
- Tüberoşkleroz
- Nörofiloramatosis
- Doğum Öncesi Bilinmeyen Nedenler
- Mikroşefali
- Hidroşefali
- Kromozon Anomalileri

Kromozon Anormallikleri içerisinde en çok rastlanan Down hastalığıdır.

Çizelge 1'de görüldüğü gibi, annenin yaşı ilerledikçe hastalık oranı artmaktadır(2).

**Tablo 1 : Down Hastalığının Meydana Gelmesi ile Annenin Yaşı
Arasındaki İlişki (3).**

<u>Annenin yaşı</u>	<u>Oran</u>
20-30	1/150
30-35	1/ 600
35-40	1/ 300
40-45	1/ 70
45 yukarısı	1/ 40
Her yaştaki anneler	1/ 600

- Gebelik Bozuklukları

- Ruhsal Bozukluklar

- Çevre Etkileri

Olgunlaşma, bir organın fonksiyona hazır oluşudur ve olgunlaşma ile türe özgü kabiliyetler ortaya çıkar. Olgunlaşmada öğrenmenin etkisi yoktur. Öğrenme bir davranış değişikliğidir ve çeşitli deneyimler ile öğrenilen davranış konusunda çevrenin uyarılarını kapsar. Mesela insanoğlunda yürüme ve koşma kabiliyetleri doğrudan bir gizli güç olarak vardır. Bunlar belli bir sürede öğrenmenin katkısı olmaksızın belirirler(3).

Psikomotor gelişim zihin gelişimi açısından da önemli bir adımdır(4). Mesela elin yakalanması ve kavrama kabiliyetindeki gelişme zihni gelişme içinde önemli bir adımdır. Yakalama - kavrama yalnız bir kas hareketi değil, duyu - motor (beş duyu hareket) denetimin bir işlevi ve duyumlarının değerlendirilmesinin temel amacıdır(5).

1.2. Geri Zekalı Çocukların Sınıflandırılması

Zeka Yaşı (ZY)

Zeka Bölümü (ZB) _____ x 100

Takvim Yaşı (TY)

Örneğin takvim yaşı 10 olan bir çocuğun, zeka yaşının 7 olarak belirlendiğini varsayalım. Bu durumda çocuğun zeka bölümü $(7:10) \times 100 = 70$ olmaktadır (6).

Tablo 2 : Geri Zekahlığın Zeka Bölümlerine Göre Sınıflandırılması (7).

Gerilik Derecesi ve Adı	Zeka Bölümü
Bakıma Muhtaç Olanlar	0-24
Öğretilebilirler	25-44
Eğitilebilirler	45-75
Ağır Öğrenenler	75-90

Tablo 3 : Geri Zekalı Çocukların Psikolojik ve Eğitsel Yaklaşımlara Göre Sınıflandırılması (6).

Sınıflandırma Yaklaşımı	Zeka Bölüm Puanları							
PSİKOLOJİK	1	3	5	7	9	11	13	15
	2	4	6	8	10	12	14	16
EĞİTSEL	Eğitilebilir			Öğretilebilir			Ağır ve Çok Ağır	

1.2.1. Eğitilebilir Geri Zekahlılar

Okul çalışmaları başladığında özellikle akademik çalışmalarda karşılaştıkları güçlükler sonunda gerilikleri ortaya çıkar. Zeka Bölüm'leri 45-75 olan, bu grup için kullanılan "Eğitilebilir" terimi bu çocukların okuma, yazma, matematik gibi temel akademik becerileri öğrenebileceklerini açıklamaktadır. Bu çocuklar daha çok problemlili ailelerden gelen çocuklardır(7).

1.2.2. Öğretilabilir Geri Zekahlar

Genellikle gerilikleri okul öncesi dönemde fark edilmektedir. Çünkü gelişim özellikleri normallerden önemli farklılıklar göstermektedir. Zeka bölümleri 25-44 arasında olan bu grup için kullanılan, "Öğretilabilir" terimi, iki anlama gelmektedir. 1) Temel akademik becerilerde eğitilemez. 2) Günlük yaşamın gerektirdiği sosyal uyum, pratik iletişim ve öz bakım becerilerini öğrenebilir(1).

1.2.3. Ağır ve Çok Ağır Derecede Geri Zekahlar

Gerilikleri doğum anında ya da doğumu izleyen ilk günlerde fark edilir. Bazı basit öz bakım becerilerini öğrenebilirler. Zeka bölümleri 0 - 24 arasında olan bu gruba giren çocuklar yaşamları boyunca bakım ve yardıma gereksinim duyarlar.

Ülkemizde geri zekalı çocuklar Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Özel Eğitim Yönetmeliğine göre eğitsel yaklaşıma benzer olarak;

- Eğitilebilir,
- Öğretilabilir,
- Klinik bakıma muhtaç gruplar olarak sınıflandırılmıştır.

Eğitilebilir çocuklar okul faaliyetlerini ve basit oyunları öğrenmede yavaş olabilirler ve düşündüklerinin tümünü sözle ifade edemeye bilirler. Halen okullarımızda bulunan bu çocukları "eğitilebilir çocuklar" olarak adlandırıyoruz. Alt özel sınıf çocuklarında yapılan faaliyetlerin çoğunu öğrenirler ama belki de sınıfınızda bulunan diğer çocuklardan, daha çok yardıma ve pratiğe ihtiyaç vardır(8).

1.3. Geri Zekalı Çocukların Eğitimi

Özellikle zihinsel gerilik derecelerine bağlı olarak kendi içlerinde önemli bireysel farklılıklar göstermektedir. Bu nedenle geri zekalı çocukların eğitimleri psikolojik görüşe göre yapılan sınıflandırmaya paralel olarak ayrı başlıklar halinde ele alınır.

1.3.1. Hafif Derecede Geri Zekalı Çocuklar

Hafif derecede geri zekalı çocukların eğitimleri genellikle normal ve özel sınıflarda yapılmaktadır. Geri zekalı çocuklara normal ve özel sınıflarda okul öncesi, ilkökul, ortaokul ve lise düzeyinde eğitim sağlanır. Okul öncesi eğitimin temel amacı, bu kritik dönemde zihin, dil ve sosyal gelişimlerinde geri zekalı çocuklara ve ailelerine yardımcı olmaktır. İlkokul, ortaokul ve lise sonrası eğitim programlarının temel amacı

ise geri zekalı çocuk ya da gençlere iş edinme, bağımsız yaşama, topluma uyum sağlama gibi yetişkin yaşamı için gerekli olan becerileri kazandırmaktır(1).

1.3.2. Orta Derecede Geri Zekalı Çocuklar

Zeka bölümü 55'in altında olanlar orta, üzerinde olanlar hafif derecede geri zekalı olarak kabul edilmektedir.

Orta derecede geri zekalı çocuklar için hazırlanan eğitim programlarında, çocuğun sosyal çevresine uyum sağlaması için gerekli olan becerilerin kazandırılmasına çok daha fazla önem verilmektedir(1).

1.3.3. Ağır ve Çok Ağır Derecede Geri Zekalıları

Geri zekalı çocukların eğitim tarihçelerine bakıldığında ağır ve çok ağır derecede geri zekalı çocukların eğitimlerinin ihmal edildiği görülmektedir. Bunun başlıca nedenleri, deneyimli eğitici personel eksikliği, uygun eğitim programlarının olmayışıdır. Ancak son yıllarda bu çocuklara gerekli özel eğitim olanakları sağlanmaya başlanmıştır(1).

1.3.4. Geri Zekalı Çocukların Ülkemizde Eğitimleri

Geri zekalı çocukların eğitiminin ne tanımı ne niteliği genel eğitimden farklı olarak düşünülmemelidir. Eğitim herkes için aynı anlamda olup niteliği ayrı değildir. Ancak eğitim programlarının öğelerinde bazı farklılıklar gerekir. Çünkü geri zekalıların durumları bir çok yönlerden farklılıklar gösterir. Eğitimin başarılı olması bireysel ayrılıklara uydurulması ile oranlıdır(9).

Ülkemizde geri zekalı çocuklara sağlanan öğrenme ortamları alt özel sınıflarda yoğunlaşmaktadır. Normal ilkokullar bünyesinde açılan bu sınıflarda eğitilebilir geri zekalı çocuklara yönelik eğitim programları uygulanmaktadır. Bu sınıflardan mezun olan geri zekalı çocuklara ilkokul diploması verilmektedir.

Alt özel sınıflara öğrenci seçimi ve yerleştirilmesi, illerde özel eğitim hizmetlerinin düzenlenmesi ve yürütülmesinden sorumlu olan rehberlik ve araştırma merkezleri tarafından yapılmaktadır. Genellikle önce, ilkokulun 1.,2. ve 3. sınıflarında öğretmen kanaatlerine göre okula ya da derslere uyum sağlayamayan, geri zekalı olmasından kuşku duyulan öğrenciler belirlenmektedir. Daha sonra bu öğrencilere merkez uzmanları tarafından bir gurup testi, çoğu kez S-7 Temel Kabiliyet Testi uygulanmaktadır(10). Bu test sonucunda zeka bölümleri 74'in altında belirlenen öğrenciler ya doğrudan alt özel sınıflara yerleştirilmekte ya da bireysel incelemeye alınmaktadır.

Bireysel incelemede uygulanan bireysel testler sonucunda zeka bölümü yine 74'ün altında belirlenen öğrenciler alt özel sınıfa yerleştirilmektedir. Bu sınıflar her ne kadar eğitilebilir geri zekalı çocuklar için açılmış olsa da, sınıflarda öğretiler hatta ağır derecede geri zekalı çocuklara da rastlanabilmektedir.

1.3.5. Zihinsel Özürlü Çocuklar Üzerinde Yapılan Dış Kaynaklı Bilgiler ve Araştırmalar

Pittetti ve arkadaşları zihinsel özürlülerin boş zamanlarının ve sportif aktivitelerinin bir düzene konulması için çalışma yapmıştır. Pittetti ve arkadaşlarına göre; motor gelişiminde iki odak nokta vardır. Birinci bölüm sinirlerin gelişiminden zihinsel özürlülerin davranışlarının altında yatan nedenlere kadar bir çok konuyu kapsar. İkinci bölüm; beden eğitim ve spor araştırmalarındaki problemleri incelemiştir(11).

Rizzo ve arkadaşları, beden eğitimcilerinden seçilmiş, özellikleri olan, eğitilebilir zihinsel özürlü çocukların, davranış bozukluğu olan çocukların ve öğrenme bozukluğu olan çocukların tutumlarını araştırmış ve sekiz öğretmeni başarılı bulmuştur. "Anova" testleri eğitilebilir zihinsel özürlü çocukların öğrenme bozukluğu ve davranış bozukluğu olan öğrencilerden daha uygun olduğunu göstermiştir(12).

Pitetti ve arkadaşları bu araştırmasında zihinsel özürlüler için yapılan egzersiz programlarının etkisini incelemiştir. Çalışmalar zihinsel özürlülerin kalp ve damar sağlığının gelişimine katkıda bulunmuştur. Bu eğitimdeki amaç sağlığın geçerliliği ve güvenilirliğini, eğitimin pekişikliğini ve teftişin aşırı miktarda artırılmasını sağlamaktadır. Bunun için 7 erkek 5 bayan zihinsel özürlü gencin 16 hafta boyunca gözetlenerek yapılan eğitim programlarının onların kalp ve damar sağlığının geliştirip geliştirmeyeceğini incelemiştir. Her biri hareketleri tekrarlamış ve hareketlerin 2 farklı şekli üzerinde 2 kez test yapmıştır. Testlerin ikinci tekrarında bazı değişiklikler göze çarpmıştır(13).

Rimmer ve arkadaşları yapmış oldukları araştırmada; zihinsel özürlü gençlerde güç ve kasların dayanıklılığının çok düşük seviyede olduğunu rapor etmişlerdir. Sanat aletlerinin bazıları kullanılarak 23-49 yaş arasındaki zihinsel özürlü yetişkinlere ilerleyici bir eğitim programı geliştirilmiştir. Haftada 2 gün yapılan dayanıklılık programının güç seviyesini geliştirmede etkili olduğu açıklandı. Ayrıca program kişiler

tarafından mükemmel bir şekilde yapıldı. Fakat biraz yardım edilerek bu sonuç alındı(14).

Rizzo ve arkadaşlarının bir başka araştırması da beden eğitimi kurslarının etkisini araştırmıştır. Bu kurslar özürlü çocuklar için beden eğitimi kursudur. Beden eğitimi Bu araştırma 77-97 öğrenciye uygulanmıştır. Durumda değişiklik yapacak konumlar daha önceden belirlenmiştir. Bunlar bilgi, ikna, ilişki kurma' dır. Öğretmenler, sonuçlara adapte olunmuş beden eğitiminde öğrencilerin öğrenme sürelerini geliştirdiğini göstermiştir(15).

Bir araştırmada da zihinsel özürlü olarak sınıflandırılmış yetişkinler tepki ve hareket anında "midline crassingin" etkisi incelenmiş zihinsel özürllülerden bakmaları, ulaşmaları ve karşıya koşmaları istendiği zaman sık sık isteksizlikleri görülmüştür. Bu çalışmada "midline crassing" bilgi gelişimini sağlayan bir göreve sahiptir. Sonuçlar zihinsel özürlü olarak sınıflandırılmış kişilerin seçilmiş tepki ve hareket anında daha yavaş hareket etkilerini göstermiştir (16).

Eichstaed ve arkadaşları zihinsel özürlü kişiler üzerinde araştırma yapmışlardır. Zihinsel özürlü kişilerin de bir insan olduğu göz önünde bulundurarak araştırma yapılmıştır. Zihinsel özürlü kişiler bazı işleri yapma gücüne sahip değildirler. Zihinsel özürllüğün derecesi bir sürekliliğe sahiptir. Her birinin ayrı ve farklı yapabilme gücü vardır. Bu araştırma kabiliyetsizlikten çok kabiliyetlilik üzerinedir. Pratik uygulamalar ve tepkiler sadece zihinsel özürllülere değil herkese uygulanabilir. Bu kitap çocukluktan gençliğe kadar beden eğitimi programlarının ve kişiler için beden eğitimi programlarının araştırılmasını önerir. Kişiler için beden eğitimi 3 bölüm ve 12 konuya bölünür. Bunlar zihinsel özürllülerin esası ve içeriği, davranış düzenlemesi, idari görüşmeler, program geliştirilmesi, fiziksel uygunluk, çocuklar için beden eğitimi faaliyetleri, okul öncesi öğrenciler için beden eğitimi faaliyetleri, yetişkinler için beden eğitimi faaliyetleri ve gençler için boş zamanı dolduracak beden eğitimi faaliyetleridir(17).

Kreezer'in çalışmasındaki özürlü kişilerin tepki anında el çabukluğunda kendilerine has bir motor performansı gösterip göstermediğini araştırmaktadır. 22 zihinsel özürlü genç ve 22 zihinsel özürlü olmayan, aynı yaştaki gençler test edilmiştir. Zihinsel özürllülerin motor performansının ölçümü aynı yaşta ve aynı zeka seviyesindeki zihinsel özürlü olmayanlardan daha uzun olduğu görülmüştür. Işık işaretlerinden çok

sese daha hızlı tepki verilmiştir zihinsel özörlü ve zihinsel özörlü olmayan kişiler için çeşitli motor performansı ölçümleri arasındaki farklar onaylanmıştır(21).

1.3.6. Eğitilebilir Geri Zekalı Çocukların Gelişim Özellikleri

Alan uzmanlarınca belirlenen geri zekalılığın gelişim özellikleri ise aşağıdaki Tablo 4 ve 5'de görölmektedir(19).

Tablo 4 : Geri Zekalı Çocukların Gelişim Özellikleri (19)

Geri Zekallılığın Derecesi	Okul Öncesi (0-5) Olgunlaşma ve Gelişimi	Okul (6-20 yaş) Eğitimi Öğrenim	Yetişkin 21 yaş ve üstündeki yeterlik
Derin	Algısal motor alanlarda çok az bir kapasite kurum bakımına ihtiyaç gösterirler.	Motor gelişiminde de ilerde olabilir, kendi bakımı konusunda çok azda olsa birşey yapabilirler.	Az bir motor konuşma gelişimi, çok sınırlı bir öz bakımı başarabilir, kurum bakımına ihtiyaç gösterirler.
Ağır (Ciddi)	Zayıf motor gelişimi konuşma zayıf kendi bakımı konusunda az eğitilebilir, iletişim yetenekleri çok az yada hiç yoktur.	Konuşmayı ve iletişim kurmayı öğrenebilirler sistematik bir alışkanlık kazanma eğitiminden yararlanabilirler.	Tam bir izleme ile kendi kendini idare edebilirler. Kontrollü bir çevrede kendi kendini koruyabilirler.
Öğretebilir (Orta)	Konuşmayı ve iletişim kurmayı öğrenebilir. Sosyal olayın çok az farkına varabilir, motor gelişimleri zayıftır. Sınırlı bir yardımla kendi kendini idare edebilirler.	Sosyal mesleki yeteneklerini eğitimle geliştirebilirler akademik konularda 2. Sınıf düzeyine aşamaları pek mümkün değildir.	Yetenek gerektirmeyen yada çok az gerektiren konularda kontrollü bir çevrede başarılı olabilirler sosyal yada ekonomik stres altında olduğunun gözlenmesi ve rehberlik edilmesi gerekir.
Eğitilebilir	Sosyal yeteneklerine geliştirebilirler. Algısal motor alanlarındaki gerilikleri çok azdır. İleri yaşlarda normallerden pek ayırt edilemezler.	Akademik yeteneklerini yaklaşık 6. Sınıf düzeyine kadar geliştirebilirler. Sosyal uyum içinde rehberlik gerekir.	Sosyal ve mesleki yeteneklerini destekleyecek düzeyde başarabilir, sosyal ve ekonomik stres altında yardıma ihtiyaç duyarlar.

Tablo 5 : Geri Zekalıların Gelişim Özellikleri (19)

Gerilik Derecesine Verilen Ad		Okul Öncesi 0-5 Yaş Olguluk Ve Gelişimi	Devreler Okul Yaşı 6-20 Yaş Eğitimi ve Öğretimi	Yetişkin Çağ 21 Yaş Sosyal ve Mes. Uygun.
İngilizce	Türkçe			
0-19 Profound İdiot Totally Dependent	Çok ileri ağır derecede geri zekalılık Tamamen bağımlı	Çok mahdut derecede büyük kaba hareketi (kol bacak) alanlarda fonksiyon gelişimi görülür özel hastane ihtimamı ister.	Bazı hareket gelişimi gösterir. Çok sınırlı derecede kendine yardım eğitimi cevap verebilir.	Kendine yardımda bazı hareketi ve konuşma gelişimi görülür. Devamlı hastane ihtimamı ister.
21-35 Severe Imbecile Dependent	İleri derecede geri zekalılık bağımlı	Zayıf hareket gelişimi ve çok mahdut konuşmaya sahiptir. Umumiyetle kendi kendine yardım eğitiminden faydalanamaz. İlişki kurmada çok az ve hiç gelişme yoktur.	Konuşmayı öğrenebilir. İlişki kurar analaşabilir. Temel sağlık alışkanlıklarında eğitilebilir. Sistem alışkanlık eğitiminden faydalanabilir.	Sürekli kontrol altında yardım edilebilir. Kontrollü bir çevrede kendine faydalı olaya mahdut seviyede hünerli olabilir.
36-51 Modorate Trainable semi dependent	Yarı bağımlı öğretilebilir geri zekalılık	Konuşmayı yahut ilişki kurmayı öğrenebilir. Sosyal bakımdan zayıf olup hareketi gelişim ortadır. Kendi kendine yardımda eğitebilir. Fazla kontrol istemez.	Sosyal ve mesleki eğitimden faydalanır. Muhtemelen 2. Sınıf derecesinde ve biraz üstünde akademik gelişim gösterebilirler. Alışkın oldukları bildikleri yerlerde yalnız seyahat edebilirler.	Hüner istemeyen veya çok az hüner isteyen yerlerde geçimlerini kazanabilirler hafifte olsa sosyal ve ekonomik gerginlik altında kontrole ihtiyaç vardır.
52-67 Mild Educable Moron	Az bağımlı eğitilebilir geri zekalılık	Sosyal ve ilişki kurma hünerleri geliştirilebilir His ve hareket alanında sınırlı gerilik görülür. Son yaşlara doğru genellikle normal çocuklardan ayrılmaz.	12 yaşına kadar akademik alanlarda 6. Sınıf seviyesinde hüner kazanabilirler. Sosyal alanlarda normallere benzer davranışlar göstermeye yönettirebilirler.	Çoğu zaman sosyal ve mesleki alanlarda hüner kazanabilir, olağan olmayan sosyal ve ekonomik durumlarda yardıma ihtiyaç olur.

Tablo 4 ile Tablo 5 arasında geri zekalıların sınıflandırılması ve zeka bölümlerinin belirlenmesinde bir farklılık göze çarpmaktadır. Mesela, eğitilebilir geri zekalıların Tablo 3'de Z-B:45-75 arasında gösterilirken Tablo 4'de 52-67 olarak belirlenmiştir. Bu farklılık zeka bölümlerinin tespiti de farklı testler kullanılmasından kaynaklanabilir(19). Bu şekilde çeşitli kaynaklarda sınıflandırma ve zeka bölümlerinin belirlenmesi az çok farklılık gösterebilmektedir. Ancak bu araştırmada alt özel sınıflara alınan eğitilebilir geri zekalı çocukların alt özel sınıflara yerleştirilmesi M.E.B. 'na bağlı Rehberlik Araştırma Merkezleri tarafından yapıldığı için, M.E.B. 'nın tespit etmiş olduğu sınıflandırma ve Z-B' leri esas alınmıştır.

Tablo 4 ve Tablo 5'den anlaşılabileceği gibi problemimizi oluşturan geri zekalıların gelişimleri normallere göre farklıdır.

Bedeni gelişimleri daha yavaştır. Akranlarından daha zayıf, kuvvetsiz ve cansızdırlar. Özellikle yıkılmış ailelerden, fakir ailelerden gelen, gelişim için gerekli besin, sevgi ve şefkatle doyurulmayan çocuklarda sık sık görülür(20).

Başı dik tutma, emekleme, yürüme, oturma, koşma genellikle geç başlar. Mesela 11-16. aylar arasında yürümesi gereken bebek 18-24. aylarda veya daha geç yürür. Ancak tek başına yürümede gecikme, zeka geriliği belirtisi olmayabilir. Ancak 18. aydan sonra yürüyen ve çok az söz söyleyebilen çocukta zeka geriliğinden kuşku duyulabilir(3).

Genel olarak geri zekalı çocukların büyük ve küçük kaslarını kullanmalarında gerilik ve ayrıcalık görülür(21). El-göz işbirliğini geç ve güç sağlarlar. Ritimlere uymada zorlukları fazladır. Ritmik hareketlere alıştırmak çok fazla temrin ve olumlu teşvik etmeyi gerektirir. Basit hareketlerde gerilik yanında yürüme, hareket etme, oturma, durma ve benzeri hareketlerde acayiplikler görülür(9).

Psikomotor alanda görülen bu belirgin geriliklerin sebebi gelişim bozukluğu ve gecikme olduğu kadar bazı hallerde uygun çalışma imkanı sağlamayan ve yaşantıları sınırlayan ortam olarak görülmelidir(19). Geri zekalı çocuklar bu yeteneklerini geliştirmek için gerekli pratikleri yapmaktan mahrum edilirler. Bu yeteneklerin gelişmesi büyük ölçüde sağlanan yaşantılarla ilgilidir. Onun için genellikle gelişim imkanlarından yoksun kılındıklarından geri kalmış olabilirler. Geri zekalı çocukların motor gelişimi, organları çeşitli yerlerde kullanma imkanı verilerek sağlanabilir(9).

Zekaca geri olan çocukların bir kısmının kaba hareket gelişimlerinde asla bir gerilik görülmez. Vücut hareketlerini aynı yaştaki normal çocuklar kadar iyi yapabilirler(20).

Kreezer, 1935 yılında yaptığı araştırma sonuçlarına göre zihin özürlüler normallere göre eklem hareketlerini %90 az başarabilmelerine rağmen, Biceps (kol kası) kas gücünde normal ve özürlüler arasında bir fark görememiştir(21).

1.4. 6-15 Yaş Gurubu Eğitilebilir Geri Zekalı Çocukların Özellikleri

Bir grup olarak geri zekalı çocuklar, normal çocuklarla kıyaslanınca bazı farklar görülür(22). Bu farklar geri zekalıları, özellikleri olarak şu şekilde açıklamıştır.

1.4.1. Bedensel ve Devinsel Özellikleri

Bu özellikler büyüme ve gelişmenin bir sonucudur. Bunların kökleri, döllenmeden başlayarak anatomik ve fizyolojik derinliklere iner doğuştan getirilen bu karakteristiklerin değişmeyeceği görüşü hakimdir. Fakat zamanla yapılan araştırmalar ve denemeler göstermiş ki çocuğun çevresindeki kültürel, beslenme, eğitim şartlarında değişiklik yapılınca bu değişikliklerin çocuğun fizik ve zihin gelişimine etkide bulunduğu anlaşılmıştır(22).

1.4.2. Zihin Özellikleri

- a. Geç ve güç öğrenir.
- b. Dikkat süresi kısa ve dağınıktır.
- c. Zamanı kavramada güçlükleri fazladır.
- d. Genelleme yapamaz.
- e. Yeni durumları kavrama ve onlara uymada zorlukları vardır.
- f. Kolaylıkla yorulur.
- g. Kendisinden küçüklerle oynar(22).

1.4.3. Sosyal Özellikleri

- a. Sınıf arkadaşları ile ilişki kurmada zorlukları vardır.
- b. Dostlukları devamsızdır.
- c. Oyun kurallarına uymada zorluk çeker veya uymaz.

- d. Nezaket ve görgü kurallarında belirli gerilik gösterir.
- e. Uyumsuzlukları fazladır.
- f. Sosyal becerileri azdır.
- g. Sosyal ilişkilerde bencildir.

1.4.4. Kişilik Özellikleri

- a. Bağımsız hareket edemez.
- b. Belli bir amaca ulaşmak için gösterdiği çaba çok sınırlıdır.
- c. Sorumluluk almaktan kaçınır.
- d. Başkalarının fikir ve duygularına az saygı duyar veya hiç duymaz.
- e. Kızgınlık nöbetleri vardır.

1.4.5. Aile Özellikleri

- a. Ailenin sosyo ekonomik durumu çoğunlukla düşük düzeydedir.
- b. Ailede çocuk sayısı oldukça fazladır.
- c. Anne babanın eğitimi çoğunlukla düşük düzeydedir.

1.5. Özel Sınıf Birinci Devre Çocuklarının Gelişim Özellikleri

1.5.1. Beden Gelişimi

Motor-kas işbirliğine dayanan etkinliklere daha kolaylıkla başlar. Kol ve bacak kasları gelişmiştir. Yürüyüş, atlama ve sıçrama hareketlerinde kolaylıklar görülür. Belirli uzaklığa topu fırlatma ve yakalama gibi el ve kol kaslarının kontrolüne yarayan düzenli denemeleri çoğu kez başarabilirler(9).

1.5.2. Zihin Gelişimi

Zihin gelişimi beş ile yedi buçuk (5 ile 7,5) zeka yaşı üzerindedir. Altı yaşlarındaki normal çocuklar gibi okuma-yazma ve konuşma etkinliklerine katılırlar. Ezberleme gücü üç yaş düzeyinde olup hatırlama gücü ve fikir doğurganlığı zayıftır. Ayları, oldukça zor öğrenirler. Dokuz on yaşlarında ancak, okula giriş ve çıkış saatlerine ait zaman kavramlarını öğrenebilirler. Sekizinci yaşta dikkat yetersiz olduğundan dil gelişiminin temeli olan algılamada zayıftır. İki şey arasındaki benzerlik ve ayrılıkları kolay ayıramazlar. Tasarım ve çağırışım yetersizdir. On yaşlarına doğru

algılama yetenekleri artar, ama algılamanın gelişimi takvim yaşlarının altında bir gelişim gösterir(22).

1.5.2. Sosyal Gelişim

Bireysellikten kurtularak sosyal guruba girerler. Ana baba ve öğretmenin kendisinden bazı çalışmalar beklendiğini anlarlar. Kendilerinin bazı istidatları olduğunun, çevrelerinde bazı şeyler öğrenebileceklerinin bilincine varmaya başlarlar. İnandıkları, sevdikleri birey veya gurupla çalışmak isterler. Gurup çalışmalarına katılarak kendi çalışmalarını beğenmemeye başlarlar. Gurubun, sınıfın öğretmenin, anne ve babanın takdirini kazanma isteği duyarlar(23).

1.6. Özel Sınıf İkinci Devre Çocuklarının Gelişim Özellikleri

1.6.1. Beden Gelişimi

Boy ve ağırlık gelişimi normal çocuklarda olduğu gibi hızlanır. Bu hız, kızlarda erkeklere oranla daha fazladır. Kol ve bacak kaslarındaki gelişimi dikkati çekecek derecededir. Genellikle motor hareketleri yeterlidir. Aşırı görme kusuru ve ellerinde sakatlık olmayan çocuklarda el, göz işbirliği becerisi gelişmeye devam eder. Ergenliğe girişte fiziksel gelişim hızlanır. Fiziksel gelişimi iyi olan çocukların bu yaşlardan öncede ergenliğe ulaştıkları görülür. Ergenliğe girilince kas ağırlığı ile vücut ağırlığı arasındaki oran hızla artar. Solunum kapasitesi, fiziki güç ve dayanıklılık normaldeki gibi gelişir. Ergenlerde ses değişiklikleri olur. Motor gelişimi, el-göz işbirliği daha da artar. El beceri türleri artar. Giriştikleri işi sonuçlandırmak için güçlüklerle dayanırlar(23).

1.6.2. Zihin Gelişimi

Zihin çalışmaları sırasında; ışık, ısı gibi dış uyarımların etkisinden daha az rahatsız olmaya başlarlar. Dikkatlerini ilgilerine dayanan çalışmalarda uzun süre uyanık tutabilirler. Zorlukları yenmek için daha fazla güç gösterirler. Mihaniki olarak, anlamını öğrenmeden ezber yetenekleri artar ama halen anlama mantığa ve hayale dayanan ezber yetenekleri yetersizdir. Zaman kavramı gelişmektedir. 12 yaşındaki gurubun çoğu günün tarihini söyleyebilir, ama ay ve yıl olarak geçmiş zamana ait bazı tasarımları olmakla beraber bunları tam olarak öğrenememişlerdir. Özellikle ay ve mevsim kavramları aydınlık değildir(23).

1.6.3. Sosyal Gelişim

Bu devrede genellikle gurup oyununa yer verilir. Erkekler yarışmalı oyunları severler. Yarışmalı koşma oyunları, kayak, tırmanma, yüzme, basketbol, futbol gibi aktif oyunlar onlar için ilginçtir. Bu ilgi bazı kız çocuklarda da görülür. Kızlar daha çok ev hayatına dramatizeci şekilde oyunlara yönelirler. Ev temizlemek bulaşık yıkamak, yemek pişirmek, basit giysiler dikmek, misafire hizmet etmek, kız arkadaşlarla ev ziyaretlerine gitmek onlar için çok ilginçtir. Halk oyunları, dans ve diğer ritmik hareketler hem kızların hem de erkeklerin hoşlandıkları şeylerdir. Bu devrede gurupça veya bireysel olarak bir şeye sahip olma şeklinde mal veya mülk edinme arzusu belirir. Sahip olunan eşya, mal daha dikkatli düzenli kullanılır(22).

1.7. Dünyada ve Türkiye'de Geri Zekalı Çocukların Beden Eğitimi ve Tarihi Gelişimi

Beden Eğitimi ile zeka ve akademik başarı arasındaki araştırmalar yenidir. Yüzyılımızda bu araştırmalardan biri İsmail ve Gruber'in 1964-1965 öğretim yılında yapmış olduğu bir araştırmadır. Araştırma bulguları bir sene süre ile uygulanan fiziksel eğitim programının zeka bölümü üzerinde etkisi olmadığını ancak deney gurubunun akademik puanlarında anlamlı bir artış olduğunu ortaya koymaktadır(24).

Çocuk bir bütün olarak gelişir. Kendi içinde ve yalnız başına bir zihin, beden veya duygu gelişimi söz konusu olamaz. Çocuğun fikri gelişimi, bilgi, beceri ve olumlu alışkanlıklar kazanması yanında bedence de gelişmesine önem verilerek, beden, fikir, irade ve duygu eğitiminde bütünlük sağlanmalıdır.

İster normal ister geri zekalı olsun beden eğitiminin insan üzerindeki olumlu etkileri inkar edilemez. Geri zekalı da olsa belki de normal insanlardan daha da fazla, bir bireyin eğitimine ve beden eğitimine ihtiyacı vardır(25).

Geri zekalıların eğitiminde psikomotor eğitime ilk defa ağırlık veren Edouard Sequin, ağır derecede geri zekalı çocuklar için ilk defa programlarını uygulamıştır. 1937'de Fransa'da idiotlar için bir yatılı okul kurulmuştur. Bu okul geri zekalı çocuklar için ilk kurulan okul olmuştur. Kurduğu okulda psikomotor ve duyu eğitiminde ağırlık vermiş, devamlı olarak didaktik materyaller geliştirmiştir(26).

Daha sonra 1842'de İsviçre'de Dr.Gaqquenbüll Creten çocuklar için bir okul açmıştır. 1897 yılında İtalya'da bir okul açan Dr. Deteressa Maria Montessori'nin zihin

özürlü çocukların eğitimine yöntem araç, gereç konularındaki katkıları önemli başlangıçlardan biridir(27).

Yurdumuzda ise geri zekalı çocukların eğitimi çok geç ele alınmıştır. Türkiye'de geri zekalı çocukların eğitimine 1953 yılında başlanmıştır(29). 1955 yılında Ankara Kazıkiçi Bostanları İlkokulunda, zihin özürölüler için ilk özel sınıf ve özel eğitime muhtaç çocukların tespit veterapi hizmetlerini de yürüten ilk rehberlik ve araştırma merkezi açılmıştır. En son gelişmelerden biri de Ankara'da 1987 Haziran'ın da açılan eğitilebilir geri zekalıları mahsus okulun açılmasıdır(28).

Türkiye genelinde, araştırma anketinin uygulandığı 1989-1990 öğretim yılındaki eğitilebilir zeka özürlü çocuklar için 9 okulda 563 öğrenci ve 773 alt özel sınıfta 9033 öğrenciye eğitim verilmiştir.

Ülkemizde alt özel sınıflara giden eğitilebilir geri zekalı çocukların anketin uygulandığı 1989-1990 Öğretim yılında müfredat programlarında beden eğitimi ders sayısı haftada bir ve 40 dakikalık bir süre olarak tespit edilmiştir. M.E.B. 'nın bu çocuklar için tespit etmiş olduğu haftalık ders sayılarını ve sürelerini gösterir çizelge aşağıdadır(22).

1.8. Eğitilebilir Özel Alt Sınıflarda Ders Dağıtım Çizelgeleri

İlkokulların alt özel sınıflarında öğrenim gören geri zekalı çocuklara uygulanan haftalık ders programlarında yer alan beden eğitimi dersinin diğer dersler içerisindeki durumu çizelgelerde görülmektedir. Ayrıca İsveç'te eğitilebilir geri zekalı çocuklar için haftalık ders saati sayıları ile ülkemizdeki sayılarını da karşılaştırmamız mümkün olacaktır.

**Tablo 6: Normal ve Çift Öğretim Yapan Temel Eğitim Okullarının
Birinci Kademe Alt Özel Sınıflarının Haftalık Ders Saatlerini
Gösteren Tablo(22)**

DERSLER	SINIFLAR				
	I	II	III	IV	V
Türkçe	10	10	10	6	6
Matematik	4	4	4	4	4
Fen ve Tabiat Bilgisi	-	-	-	4	4
Sosyal Bilgiler	-	-	-	4	4
Hayat Bilgisi	4	4	4	-	-
Resim-iş	3	3	3	3	3
Müzik	1	1	1	1	1
Beden Eğitimi	1	1	1	1	1
Ahlak Bilgisi	-	-	-	1	1
Din Bilgisi	-	-	-	1	1
Eğitsel Çalışmalar	2	2	2	-	-
TOPLAM	25	25	25	25	25

Not: Bir ders saati süresi 40 dakikadır.

1990-1991 Öğretim yılında M.E.B. Beden Eğitimi ders sayısını arttırarak haftada 3 saate çıkarmıştır. 1990-1991 öğretim yılında haftalık ders sayısını gösterir tablo arka sayfadadır.

Tablo 7: Eğitilebilir çocuklar ilkokulları ile normal ilkokullar Bünyesindeki Alt Özel Sınıflar Haftalık Ders Dağıtım Tablosu(12)

DERSLER	SINIFLAR				
	I	II	III	IV	V
Türkçe	10	10	10	6	6
Matematik	4	4	4	4	4
Fen Bilgisi	-	-	-	3	3
Sosyal Bilgiler	-	-	-	3	3
Hayat Bilgisi	4	4	4	-	-
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	-	-	-	2	2
Resim-iş	3	3	3	3	3
Müzik	1	1	1	1	1
Beden Eğitimi	3	3	3	3	3
TOPLAM	25	25	25	25	25

**Tablo 8 : 1989-1990 Öğretim Yılından İtibaren Alt Özel Sınıflarda
Yıllara Göre İşlenecek Üniteleri Gösterir Tablo (12)**

Öğretim Yılı	İslenecek Konular	
	A Grubu 1.,2.,3., Sınıfları	B Grubu 4. ve 5. Sınıflar
1989-1990	I. Yıl Üniteleri	II. Yıl Üniteleri
1990-1991	II. Yıl Üniteleri	I. Yıl Üniteleri
1991-1992	III. Yıl Üniteleri	II. Yıl Üniteleri
1992-1993	I. Yıl Üniteleri	II. Yıl Üniteleri
1993-1994	II. Yıl Üniteleri	I. Yıl Üniteleri
1994-1995	III. Yıl Üniteleri	II. Yıl Üniteleri
1995-1996	I. Yıl Üniteleri	II. Yıl Üniteleri
1996-1997	II. Yıl Üniteleri	I. Yıl Üniteleri
1997-1998	III. Yıl Üniteleri	II. Yıl Üniteleri
1998-1999	I. Yıl Üniteleri	I. Yıl Üniteleri
1999-2000	II. Yıl Üniteleri	II. Yıl Üniteleri

Doğan Çağlar' ın Geri Zekalı Çocukların Eğitimi (1979) adlı kitabında tercüme edip yeniden düzenlediği tabloda, İsveç' de Eğitilebilir Geri Zekalı Çocuklar için haftalık ders sayısının 6, sürenin ise 20 dakika olduğu görülmüştür.

Tablo 9 : İsveç'te Eğitilebilir Geri Zekalı Çocuklar İçin Haftalık Ders Saati Sayıları Tablosu (9)

Dersler	Alt Seviye Sınıfları			Orta Seviye Sınıfları			Üst Seviye Sınıfları			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
İsveç Dili	8	12	12	14	14	14	12	10	10	10
Matematik	4	6	8	10	10	10	10	8	8	8
Uyum ve Yönetme Konuları	8	8	8	10	12	12	10	10	10	10
Duyu Eğitimi veya Günlük Yaşama Uyum	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4
Müzik	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Resim	-	-	-	2	2	2	2	2	2	2
El İşleri	4	6	12	12	12	12	12	12	12	12
Ev Bakım ve Ekon.	-	-	-	-	12	12	8	12	12	12
Beden Eğitimi	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Seçimlik Ders	-	-	-	-	-	-	4	4	4	4
Ders Süresi 20 dk. Toplam	40	48	56	64	70	70	70	70	70	70
Ders Süresi 40 dk.	20	24	28	32	35	35	35	35	35	35

Not: Ders süresi 20 dakikadır. 40 dakika olursa 2. toplam sütununda olduğu gibi bu toplam ders saatinin yarısı olarak uygulanır (9).

Doğan Çağlar Türkiye'de eğitilebilir geri zekalı çocuklar için uygulanacak haftalık ders saatlerini gösterir bir taslak ders dağıtım tablosu hazırlamıştır. Bu taslakta dikkati çeken Beden Eğitimi dersine temel eğitim süresince haftada 6 ders sayısı ve 20 dakikalık süre tasarlanmış olduğudur. Bu tablo aşağıdadır.

**Tablo 10: Eğitilebilir Geri Zekalı Çocuklar İçin Haftalık
Ders Dağıtım Çizelgesi Taslağı (9)**

Dersler	Öğretim Seviyeleri ve Sınıfları									
	Ana Okulu	Temel	1. Devre	Eğitim	2.Devre	Temel	Eğitim	3.Devre	Temel	Eğitim
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8
Türkçe	8	8	12	12	12	14	14	10	10	10
Matematik	2	2	6	6	8	10	8	8	8	4
Duyuların Eğitimi	10	10	12	12	12	8	4	4	-	-
Ev İşleri ve Ekonomi	-	-	-	-	-	-	12	12	10	10
Hayat Bilgisi	4	4	6	6	6	-	-	-	-	-
Sosyal Bilgiler	-	-	-	-	-	4	4	4	4	4
Fen Bilgileri	-	-	-	-	-	4	4	-	-	-
Pratik Bilgiler	-	-	-	-	-	-	-	8	16	21
El İşleri	-	-	8	8	8	10	10	14	12	12
Müzik	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Beden Eğitimi	4	4	6	6	6	6	6	6	6	6
Resim	-	-	-	-	-	2	2	2	2	2
Toplam	30	30	52	52	52	60	60	70	70	70

Not: Tabloda ders saati süresi 20 dakika olarak alınmıştır.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli :

Bu araştırmada, mevcut durumlar ve şartlar aynen ortaya konulmaya çalışıldığından betimleme modeli bir araştırmadır. Bu araştırma, ilkokullardaki alt özel sınıfların tabii çevresi içerisinde ve beden eğitimine ayrılan süre, araç-gereç, nitelik gibi özellikler açısından ele alındığından "okul survey", veri toplama tekniği olarak anket kullanıldığından "anket survey" niteliklerini taşımaktadır.

2.2. Evren

Bu araştırmanın genel kapsamı, Türkiye'deki ilkokulların alt özel sınıf öğretmenleri ile Rehberlik Araştırma Merkezi (R.A.M) ve orta dereceli okullara bağlı rehber öğretmenler oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın çalışma kapsamı ise Tokat ili ve tüm ilçeleri alt özel sınıf öğretmenleri ile R.A.M.' e ve orta dereceli okullara bağlı rehber öğretmenlerdir. Konya, Çorum illerinde bulunan bazı okulları da kapsamına almaktadır.

2.3. Araştırmanın Örnekleme

Bu araştırmanın örnekleme ise, çalışma evreninden grup yöntemi ile belirlenmiştir.

Bireylerin ya da ünitelerin dağınık, birbirinden uzak olduğundan örneklem grup yöntemi ile seçilmesi tercih edilmiştir.

Bu araştırmada Tokat iline bağlı alt özel sınıfların bulunduğu 10 ilçenin ilkokullarındaki alt özel sınıf öğretmenleri ile Tokat iline bağlı rehber öğretmenlerin bulunduğu ilçenin orta dereceli okullar ve R.A.M' de bulunan rehber öğretmenleri örneklem olarak belirlenmiştir. Bunun yanında Konya, Çorum illerinde de çalışma yapılmıştır.

Örneklem grubunda yer alan alt özel sınıf öğretmenleri sayısı 54 orta dereceli okullar ise R.A.M'de çalışan öğretmen sayısı 30'dur.

Tablo 11: Anketlerin Geri Dönüş Durumu

Öğretmen Grupları	Gönderilen	Dönen
Öğretmenler	57	54
Rehber Öğretmenler	31	30

Anketlerin geri dönüşleri öğretmenlerde % 94 Rehber öğretmenlerde ise %96 oranında gerçekleştirilmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında ilk etapta literatür taraması yapılmış ve alt özel sınıfların beden eğitimi programları ile bu derslerin gerçekleştirildiği ortam, araç-gereç incelenerek, bu derslere giren öğretmenler ile rehber öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Daha sonra ilkokulların alt özel sınıf öğretmenleri ile orta dereceli okullarda R.A.M.' de çalışan rehber öğretmenlere uygulanacak anket formu geliştirilmiştir.

Hazırlanan anket taslağı, Gazi Osman Paşa Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu'nda çalışan araştırma ve öğretim görevlileri ve rehber öğretmenlerden 8 kişiye uygulanarak ön çalışması yapılmıştır. Daha sonra düzeltilen formlar örneklem grubuna gönderilmiş ve geri dönüşü izlenmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Anketlerin verilmesi ve toplanması için Tokat Valiliği, Milli Eğitim Müdürlüğü'nden yazılı izin alınarak Tokat İline bağlı Zile, Turhal, Niksar, Erbaa, Reşadiye ilçelerindeki alt özel sınıfların bulunduğu ilkokullar ile rehber öğretmenlerin bulunduğu orta dereceli okullar ve R.A.M.' de araştırma yapılmıştır. Ayrıca Konya ve Çorum illerinde bulunan bazı rehber öğretmenler ve alt özel sınıf öğretmenlerinden de yararlanılmıştır. Verilerin analizinde "x²" yöntemi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Bireysel Bilgilerle İlgili Bulgular

Tablo 12: Öğretmenlerin Eğitilebilir Geri Zekalı Öğrencilerle Çalışma Sürelerine Göre Dağılımı

Hizmet Yılları	Sayı	%
1 - 2 Yıl	7	12
3 - 4 Yıl	10	18
5 - 6 Yıl	10	18
7 ve daha fazla yıl	27	50
Genel Toplam	54	100

Tablo 12'de, örneklemini oluşturan öğretmenlerin %12'sinin 1-2 yıl %18'ünün 3 ila 4 yıl, %18'ünün 5 ila 6 yıl ve %50'sinin de 7 yıl ve daha fazla kıdeme sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 13: Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre Dağılımı

Mezun Oldukları Okullar	Sayı	%
İlk öğretmen Okulu Mezunları	8	14.81
Eğitim Yüksek Okulu (2 Yıllık) Mezunları	16	29.62
Başka (3 ve 4 Yıllık Okullar)	30	55.55
Genel Toplam	54	100

Tablo 13'de görüldüğü gibi örneklemini oluşturan öğretmenlerin %14.81'i ilk öğretmen okulu, %29.62'si Eğitim Yüksek Okulu (2 Yıllık) ve %55.55'lik bölümünün ise muhtelif okullardan mezun oldukları görülmektedir.

Tablo 14: Öğretmenlerin Hizmet İçi Kurslara Katılım Durumları

Öğretmenlerin Kurslara Katılımı	Sayı	%
Evet	30	55.55
Hayır	24	44.44
Genel Toplam	54	100

Tablo 14'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %55.55'i hizmet içi eğitime katılmışlardır.

Tablo 15: Hizmet İçi Eğitim Kursuna Katılan Öğretmenlerin Kurs Katılım Süreleri

Kurs Süreleri	Sayı	%
2 Hafta	3	10
4 Hafta	6	20
6 Hafta	5	16.66
8 Hafta	2	6.66
Daha Fazla	14	46.67
Genel Toplam	30	100

Tablo 15'den elde edilen bilgiler öğretmenlerin 30'unun hizmet içi eğitim kursuna katıldıklarını göstermektedir. Buna göre öğretmenlerin %46.67'nin 8 haftanın üzerinde hizmet içi eğitim kursuna katıldığını, %20'nin 4 haftalık hizmet içi eğitim kursuna katıldığını, %16.66' sının ise 2 ve 6 haftalık hizmet içi eğitim kursuna katıldıklarını, ortaya koymaktadır. Fakat örneklemini teşkil eden 54 öğretmenin 24 tanesinin hizmet içi eğitim kurslarına katılmadıkları, verdikleri cevaplardan görülmektedir. Bu 11 sayısı örneklemin %44.44'ünü oluşturmaktadır.

**Tablo 16 : Hizmet içi Eğitim Kursuna Katılan Öğretmenlerin
Psikomotor Özellikli eğitim Alıp Almadıkları**

Psikomotor Eğitime Katılım	Sayı	%
Evet	21	70
Hayır	9	30
Genel Toplam	30	100

Tablo 16' da, hizmet içi eğitim kurslarına katılan 17 öğretmenden %70'i psikomotor özellikli eğitim aldıklarını belirtmektedirler.

3.2. Rehber Öğretmenlere Ait Bulgular

**Tablo 17 : Rehber Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara
Göre Dağılımı**

Rehber Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre	Sayı	% Dağılımı
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi	14	46.67
Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi	2	6.66
İstanbul Üniversitesi Eğitim Fakültesi	8	26.66
Gazi Üniversitesi Eğitim Enstitüsü	2	6.66
Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi	1	3.33
Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi Kamu Yönetimi Uzmanlık Programı	3	10
Genel Toplam	30	100

Tablo 17'de rehber öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre dağılımları görülmektedir. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nden mezun olan Rehber öğretmenler örneklemin %46.67'sini oluşturmaktadır.

Tablo 18: Rehber Öğretmenlerin Hizmet Yıllarına Göre Dağılımı

Hizmet Yılları	Sayı	%
1-5 Yıl arası	6	20
6-10 Yıl arası	5	16.66
11-15 Yıl arası	9	30
16-20 Yıl arası	5	16.66
21-25 Yıl arası	5	16.66
26-30 Yıl arası	-	-
Genel Toplam	30	100

Tablo 18'deki bulgulara göre rehber öğretmenlerin %30'u 11 ila 15 yıl, %20'si ise 1-5, yıl %16,66, 6-10, 16,20, 21.25 yıl arası mesleki kıdeme sahiptir.

Tablo 19: Rehber Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullarda Geri Zekalı Çocukların Eğitimleri İle ilgili Ders Alma Durumlarına Göre Dağılımı

Rehber Öğretmenler	Sayı	%
Ders Alanlar	22	73.33
Ders Almayanlar	8	26.66
Genel Toplam	30	100

Tablo 19 'da, rehber öğretmenlerin % 73,33'ü mezun oldukları okullarda eğitilebilir geri zekalı çocukların eğitimleri ile ilgili ders aldıklarını göstermektedir.

Tablo 20: Rehber Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullarda Psikomotor ve Beden Eğitimi ile İlgili Ders Alma Durumlarına Göre Dağılımı

Rehber Öğretmenler	Sayı	%
Evet	12	40
Hayır	18	60
Genel Toplam	30	100

Tablo 20'de, rehber öğretmenlerden okudukları okullarda eğitilebilir geri zekalı öğrencilerin psikomotor gelişimleri ve beden eğitimleri ile ilgili yeterli bilgiye sahip olup olmadıkları sorusuna %40'ı "evet", %60'ı "hayır" cevabı verdiklerini göstermektedir.

3.3. Rehber Öğretmenlere Yöneltilen Genel Bilgiler ile İlgili Bulgular

Tablo 21: Çalışmaların Akademik Başarıya Etkisi

	EVET		KISMEN		HAYIR		TOPLAM	
R.	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	10	33.33	14	46.67	6	20	30	100

Tablo 21'de, yeterli bir beden eğitimi programı uygulandığı takdirde öğrencilerin akademik başarılarının ne olacağı konusunda rehber öğretmenlere yöneltilen soruya verdikleri cevaplar görülmektedir. Rehber öğretmenlerin %33.33'ü "evet", %46.67'si "kısmen", %20'si "hayır" şeklinde sorulan soruyu cevaplayarak, yeterli bir beden eğitimi uygulaması sonucunda, eğitilebilir geri zekalı çocukların akademik başarılarının kısmen de olsa geliştirebileceğini belirtmişlerdir.

Tablo 22: Çalışmaların Zeka Gelişimine Etkisi

	EVET		KISMEN		HAYIR		TOPLAM	
R.	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER								
	10	33.33	14	46.67	6	20	30	100

Tablo 22’de, rehber öğretmenlere yeterli bir beden eğitimi programı uygulandığı takdirde eğitilebilir geri zekalı çocukların zeka gelişimlerinin etkilenip etkilenmeyeceğine ilişkin yöneltilen soruya verdikleri cevaplar görülmektedir. Rehber öğretmenlerin %33.33’ü "evet", %46.67’si "kısmen", %20’si "hayır" şeklinde sorulan soruyu cevap vermişlerdir.

Tablo 23: Çalışmalarda Sürenin Durumu

	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
R.	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER								
	2	6.67	-	-	28	93.33	15	100

Tablo 23’de, eğitilebilir geri zekalı çocuklara M.E.B.’ce hazırlanan program doğrultusunda sunulan ve haftada bir saat olarak belirlenen, beden eğitimi derslerine ayrılan sürenin yeterli olup olmadığı hakkında yöneltilen soruya rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir.

Tablo 24: Çalışma Süresinin Düzenlenmesi Durumu

	EVET		KISMEN		HAYIR		TOPLAM	
R.	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER								
	26	86.66	4	13.34	-	-	30	100

Tablo 24’de, eğitilebilir geri zekalı çocukların eğitim programları doğrultusunda beden eğitimi ders saatlerinin artırılması hakkında, rehber öğretmenlere sorulan soruya verdikleri cevaplar görülmektedir.

Tablo 25: Çalışmalarda Araç-Gereç ve Ortam

	EVET	KISMEN	HAYIR	SÜTÜN TOPLAMI
R. ÖĞRETMENLER	S %	S %	S %	S %
	- -	- -	30 100	30 100

Tablo 25'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklara beden eğitimi ders programları doğrultusunda etkin uygulamalar yaptırabilmek için yeterli araç-gereç ve ortamın olup olmadığı hakkındaki soruya rehber öğretmenlerin verdikleri cevapları göstermektedir.

Tablo 26: Programın Durumu

	EVET	KISMEN	HAYIR	SÜTÜN TOPLAMI
R. ÖĞRETMENLER	S %	S %	S %	S %
	- -	16 53.33	14 46.67	30 100

Tablo 26'da, M.E.B.'nin, eğitilebilir geri zekalı çocuklar için hazırlamış olduğu beden eğitimi programını yeterli olup olmadığı hakkında, rehber öğretmenlere yöneltilen soruya verdikleri cevapları göstermektedir.

Tablo 27: Maddi Finansman

	EVET	KISMEN	HAYIR	SÜTÜN TOPLAMI
R. ÖĞRETMENLER	S %	S %	S %	S %
	24 80	4 13.33	2 6.67	30 100

Tablo 27'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklara uygulanacak beden eğitimi ders programının istenilen düzeyde uygulanabilmesi için bütçeden özel bir ödeneğin ayrılması gereğine inanıyor musunuz? Sorusu yöneltilen rehber öğretmenlerin

cevaplarını göstermektedir. Bu cevapların %80'i "evet" ,geri kalan bölümü de "kısmen" ve "hayır" şeklindedir.

Tablo 28: Alandaki Kaynakların Temini

	EVET	KISMEN	HAYIR	SÜTÜN TOPLAMI
R. ÖĞRETMENLER	S %	S %	S %	S %
	- -	12 40	18 60	30 100

Tablo 28'de, eğitilebilir geri zekalı çocukların beden eğitimi ders programları konusunda yerli ve yabancı kaynaklara sahip olabilmek için satın alabilme imkanlarının olup olmadığı hakkında yöneltilen soruya rehber öğretmenlerin verdikleri cevapları göstermektedir. Cevaplar incelendiği zaman %60'ının cevabı satın alma imkanlarının olmadığı, %40'ının ise "kısmen" bu imkana sahip oldukları şeklindedir.

Tablo 29: Alandaki Kaynakların Durumu

	EVET	KISMEN	HAYIR	SÜTÜN TOPLAMI
R. ÖĞRETMENLER	S %	S %	S %	S %
	- -	10 33.33	20 66.67	30 100

Tablo 29'da, rehber öğretmenlerin, eğitilebilir geri zekalı çocukların beden eğitimi programları doğrultusunda yerli ve yabancı kaynakları kütüphane ve benzeri yerlerde izleme imkanlarına sahip olup olmadıkları hakkındaki soruya verdikleri cevapları göstermektedir.

Tablo 30: Eğitimde Öğretmenlerin Durumu

	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI
R.	S	%	S	%	S	%	S %
ÖĞRETMENLER	2	6.67	-	-	28	93.33	30 100

Tablo 30'da, rehber öğretmenlere, sınıf öğretmenlerinin eğitilebilir geri zekalı çocuklara etkin bir beden eğitimi programı uygulayabilip uygulayamayacakları hakkında yöneltilen soruya verdikleri cevaplar görülmektedir. Adı geçen soruya, rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiğinde %93.33'ü sınıf öğretmenlerinin bu eğitim için yetersiz durumda bulunduklarını ifade etmektedir.

Tablo 31: Yetişmiş Beden Eğitimi Öğretmeni İhtiyacı

	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI
R.	S	%	S	%	S	%	S %
ÖĞRETMENLER	28	93.33	2	6.67	-	-	30 100

Tablo 31'de, rehber öğretmenlere, eğitilebilir geri zekalı çocukların beden eğitimi derslerini yürütecek öğretmenlerin, bu alanda özel olarak yetişmiş kişiler olmasının gerekip gerekmediği hakkında yöneltilen soruya verdikleri cevaplar görülmektedir.

Cevapların incelenmesi sonucunda, rehber öğretmenlerin %93.33'ünün "evet" dediği görülmektedir.

Tablo 32: Psikomotor Gelişim Ölçeğinin Varlığı

	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
R.	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	2	6.67	2	6.67	26	86.66	30	100

Tablo 32'de, eğitilebilir geri zekalı çocukların psikomotor gelişim seviyelerini belirleyebilecek bir ölçeğe sahip olup olmadıkları ile ilgili rehber öğretmenlere yöneltilen soruya verilen cevaplar görülmektedir. Rehber öğretmenlerin %86.66'sı böyle bir ölçeğe sahip olmadıklarını belirtmişlerdir.

3.4. Amaçlarla İlgili Bulgular

Tablo 33: Genel Sağlık Durumunun Ölçümü

	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	29	53.70	23	42.59	2	3.70	54	100
R. Öğretmenler	28	93.33	-	-	2	6.67	30	100
Kolon Toplamı	57		23		4		84	
S.D:1	X=0.090		P=0,7639		P>0,05			

Tablo 33'de, eğitilebilir geri zekalı çocukların beden ve ruh sağlıklarını koruma yollarını öğretebilme ve geliştirebilmeleri için temel alışkanlıklar kazanmaları ile ilgili genel amacın davranışlarından, "öğrencilerin genel sağlık durumları"nın bilinmesiyle ilgili olarak, öğretmen ve rehber öğretmenlere yöneltilen soruya verilen cevaplar incelendiğinde, öğretmenlerin %53.70'si ile rehber öğretmenlerin %93.33'ünün "evet" demişlerdir.

Tablo 34:Çocukların Giyinmeleri

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	2	3.70	21	39	31	57.40	54	100
R. Öğretmenler	-	-	12	40	18	60	30	100
Kolon Toplamı	2		33		49		84	
S.D:1	X=0.103		P=0,7483		P>0,05			

Tablo 34'de, eğitilebilir geri zekalı çocukların beden ve ruh ve ruh sağlıklarını koruma yollarını öğretebilme ve geliştirebilmesi için temel alışkanlık kazanmaları ile ilgili genel amacın davranışlarından,"hareketin gerektirdiği şekilde giyinmelerinin sağlanması" hakkında yöneltilen soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir. Öğretmenlerin %57.40'ı ile rehber öğretmenlerin %60'ının verdiği cevaplar görülmektedir

Tablo 35: Çocukların Temizliği

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	41	75.92	9	16.66	4	7.40	54	100
R. Öğretmenler	-	-	16	53.33	14	46.67	30	100
Kolon Toplamı	41		25		18		84	
S.D:1	X=6,986		P=0,00821		p<0,01			

Tablo 35'de, çocukların beden ve ruh sağlıklarını koruma yollarını öğrenebilme ve geliştirebilmesi için, temel alışkanlıklar kazanmaları ile ilgili genel amacın davranışlarından "beden hareketlerinden sonra gereken temizliği yapmaları" konusunda yöneltilen soruya öğretmen ve rehber öğretmen gruplarının verdiği cevaplar görülmektedir.

Tablo 36: Enerjilerinin Yönlendirilmesi

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	35	64.81	17	31.48	2	3.70	30	100
R. Öğretmenler	-	-	20	66.67	10	33.33	30	100
Kolon Toplamı	35		37		12		60	
S.D:1		X=4,940		P=0,0262		p>0,05		

Tablo 36'da, çocukların beden ve ruh sağlıklarını koruma yollarını öğrenebilme ve geliştirebilmesi için temel alışkanlıklar kazanmaları ile ilgili genel amacın davranışlarından "çocuklara sıkıntılı anlarındaki zararlı enerjiyi beden eğitimi ile harcayabileceklerinin hissettirilmesi" nin derslerde öğretilip öğretilmesi hakkında, öğretmen ve rehber öğretmen gruplarına yöneltilen soruya, alınan cevaplar görülmektedir.

Tablo 37: Öğrencilerin Spora Karşı Heveslendirilmesi

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	52	96.29	-	-	2	3.70	54	100
R. Öğretmenler	20	66.67	-	-	12	13.33	30	100
Kolon Toplamı	72				12		84	
S.D:1		X=4,940		P=0,00262		p>0,05		

Tablo 37'de, eğitilebilir geri zekalı çocukların beden ve ruh sağlıklarını koruma yollarını öğrenebilme ve geliştirebilmesi için temel alışkanlıklar kazanmaları ile ilgili genel amacın davranışlarından "kendi kendine birçok etkinliklerde bulunma

isteği uyandırılması "hakkındaki soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir. Öğretmenlerin %96.29'si ile rehber öğretmenlerin %66.67'si "evet" demişlerdir.

Tablo 38: Beden Eğitimi Faaliyetlerinde Grup Çalışmalarına Katılımları

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	35	64.81	17	31.48	2	3.70	54	100
R. Öğretmenler	6	20	18	60	6	30	15	100
Kolon Toplamı	41		35		8		69	
S.D:1 X=1,481			P=0,2237		p>0,05			

Tablo 38'de, çocukların beden ve ruh sağlıklarını koruma yollarını öğrenebilme ve geliştirebilmesi için temel alışkanlıklar kazanmaları ile ilgili genel amacın davranışlarından "sıkıntılı anlarında grup etkinlikleri ile bu sıkıntıyı atabilecekleri"nin beden eğitimi derslerinde öğretilip öğretilmediği hakkında, öğretmen ve rehber öğretmenler gruplarına yöneltilen soruya verdikleri cevaplar görülmektedir.

Tablo 39: Müzikle Ritmik Çalışmalar

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	27	50	8	14.81	19	15.18	54	100
R. Öğretmenler	-	-	18	60	12	.40	30	100
Kolon Toplamı	27		26		31		84	
S.D:1 X=8,960			p=2,7598-03		p<0,01			

Tablo 39'da, eğitilebilir geri zekalı çocukların uygun oyun ve ritmik hareketleri öğrenebilmeleri ile ilgili genel amacın davranışlarından "derslerde sesin eşlik ettiği

ritmik çalışmalara yer verilmesi "hakkında yöneltilen soruya, her iki grubun verdiği cevaplar görülmektedir. Öğretmenlerin %50'sinin bu davranışı öğrencilerine kazandırdıklarını belirtmelerine rağmen rehber öğretmenlerin %60'ı kısmen , %40'ı hayır cevapları vermektedir.

Tablo 40: Farklı Tempolu Koşular

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	44	81.48	10	16.66	-	-	54	100
R. Öğretmenler	6	20	18	60	6	20	30	100
Kolon Toplamı	50		28		6		84	
S.D:1	X=3,333		p=0,0679		p>0,05			

Tablo 40'da, eğitilebilir geri zekalı çocukların uygun oyun ve ritmik hareketleri öğrenebilmeleri ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından, "hızlı ve yavaş tempoda koşturarak hareketlerin temposunu değiştirme " çalışmalarının beden eğitimi derslerinde yaptırılması ile ilgili olarak yöneltilen soruya, her iki grubun verdiği cevaplar görülmektedir.

Tablo 41: Uygun Oyun Seçimi

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	52	56.29	2	3.70	-	-	54	100
R. Öğretmenler	6	20	-	-	24	80	30	100
Kolon Toplamı	58		2		24		84	
S.D:1	X=23,548		p=1,2198-06		p<0,01			

Tablo 41'de, eğitilebilir geri zekalı çocukların uygun oyun ve ritmik hareketleri ile ilgili genel amacın gerçekleştirilmesinde "durumlarına uygun oyunların seçilmesi " sorusuna, her iki grubun verdiği cevaplar görülmektedir. Öğretmenlerin %56.29'sinin evet, rehber öğretmenlerin %80'inin ise hayır cevabını verdikleri görülmektedir.

Tablo 42 : Yön Kavramlarının Öğretilmesi

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	46	85.18	8	14.81	-	-	54	100
R. Öğretmenler	28	93.33	-	-	2	6.67	30	100
Kolon Toplamı	74		8		2		84	
S.D:1			X=0,1038		p=0,7483-06		P>0,05	

Tablo 42'de, eğitilebilir geri zekalı çocukların uygun oyun ve ritmik hareketleri öğrenebilmeleri ile ilgili M.E.B.' nin (Milli Eğitim Bakanlığı) beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından, yön kavramı ile ilgili olarak yöneltilen soruya, her iki grubun verdiği cevaplar görülmektedir.

TABLO 43 : Çift, Tek ve Karışık Yönlü Hareketlerin Uygulanması

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	25	46.29	19	35.18	10	18.51	54	100
R. Öğretmenler	-	-	-	-	30	100	30	100
Kolon Toplamı	25		19		40		84	
S.D:1			X=7,902		p=0,49378-03		P<0,01	

Tablo 43'de, eğitilebilir geri zekalı çocukların uygun oyun ve ritmik hareketleri öğrenebilmeleri ile ilgili M.E.B.' nin beden eğitimi öğretim programında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlardan, "çift, tek ve karışık yönlü hareketlerin yaptırılması " ile ilgili olarak yöneltilen soruya, her iki grubun verdiği cevaplar görülmektedir.

Tablo 44: Oyunların Kurallarına Göre Oynanması

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	41	75.92	13	24.07	-	-	54	100
R. Öğretmenler	28	93.33	-	-	2	6.67	30	100
Kolon Toplamı	69		13		2		84	
S.D:1			X=0,103		p=0,7483		p>0,05	

Tablo 44'de, eğitilebilir geri zekalı çocukların uygun oyun ve ritmik hareketleri öğrenebilmeleri ile ilgili genel amacın davranışlarından, "bu oyunları kurallarına göre oynamalarının sağlanması" ile ilgili olarak yöneltilen soruya, her iki grubun verdiği cevaplar görülmektedir.

Tablo 45: Grupla Gezilere Katılım

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	42	77.77	12	22.22	-	-	30	100
R. Öğretmenler	4	13.33	12	40	14	46.67	30	100
Kolon Toplamı	46		24		14		60	
S.D:1			X=12,371		p=0,7071		p<0,001	

Tablo 45'de, eğitilebilir geri zekalı çocukların çeşitli sosyal gruplarla, etkinliklerde bulunabilmeleri ile ilgili genel amacın, yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından olan, "gruplarla çevre gezilerine katılımları" ile ilgili olarak yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir.

Tablo 46: Grup Oyunları Düzenlenmesi

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	39	72.22	9	16.66	6	11.11	54	100
R. Öğretmenler	63	80	-	-	6	20	30	100
Kolon Toplamı	63		9		12		84	
S.D:1 X=0,141			p=0,7071		p>0,05			

Tablo 46'da, eğitilebilir geri zekalı çocukların çeşitli sosyal gruplarla, etkinliklerde bulunabilmeleri ile ilgili genel amacın davranışlarından olan, "grup oyunlarının düzenlenmesi" ile ilgili olarak yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir.

Tablo 47: Farklı Öğrencilere Farklı Hareketlerin Yaptırılması

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	48	88.88	2	3.70	4	7.40	54	100
R. Öğretmenler	20	66.67	-	-	10	33.33	30	100
Kolon Toplamı	68		2		14		84	
S.D:1 X=3,182			p=0,0745		p>0,05			

Tablo 47'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük kasların geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından, "Çocukların kişisel farklılıkları tespit edilip yapamayacakları hareketlerin yaptırılmasından kaçınmayla" ilgili olarak yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir.

Tablo 48: Fiziki Yapılarını Öğrenme İle ilgili Çalışmalar

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	31	57.40	11	20.37	12	22.22	54	100
R. Öğretmenler	24	80	-	-	6	20	30	100
Kolon Toplamı	55		11		18		84	
S.D:1			X=0,080		p=0,7768		p>0,05	

Tablo 48'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük kasların geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından, "hareketlerin yaptırılmasına başlamadan önce çocuklara bedenlerini tanımalarını ve beden üyelerinin fonksiyonlarını öğrenmeleri konusunda beden alıştırmaları yaptırılmasının" alt özel sınıfların beden eğitimi derslerinde öğretilip öğretilmediği hakkında yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir.

Tablo 49: Hareketlerde İzlenen Yol

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	50	92.49	-	-	4	7.40	54	100
R. Öğretmenler	12	40	-	-	18	60	30	100
Kolon Toplamı	62				22		84	
S.D: 1			X=11,692		p=6,2758-04		p<0,001	

Tablo 49'da, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük kasların geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından, "hareketlerin yaptırılması da kolaydan zora prensibine uyulmasının" alt özel sınıfların beden eğitimi

derslerinde uygulamı uygulanmadığı hakkında yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir.

Tablo 50: Hareketlerin Yaptırılmasında Önce Büyük Sonra Küçük Organların Çalıştırılmasının Hareketlerindeki İzlenen Yol

Elemanlar	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	42	77.77	8	14.81	4	7.40	54	100
R. Öğretmenler	30	100	-	-	-	-	30	100
Kolon Toplamı	72		8		4		84	
S.D: 1		X=0,090		p=0,7639		p>0,05		

Tablo 50'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük kasların geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından, "hareketlerin yaptırılması da izlenecek yol, önce büyük organlar olan baş, gövde, kol ve bacakların, sonra küçük organların gelişimini amaçlayan hareketler" ile ilgili soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir.

Tablo 51: Denge Çalışmalarının Yapılması Hareketlerde İzlenen Yol

Elemanlar	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	44	81.48	-	-	10	18.5	54	100
R. Öğretmenler	26	86.87	-	-	4	13.33	30	100
Kolon Toplamı	70				14		84	
S.D: 1		X=0,0003		p=0,9598		p>0,05		

Tablo 51'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük kasların geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından, "bu

çocuklar için çok gerekli olan denge çalışmalarına yer verilmeli" ile ilgili soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir.

Tablo 52: Denge Çalışmalarında Araç-Gereç Durumu

Elemanlar	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	6	11.11	-	-	48	88.88	54	100
R. Öğretmenler	-	-	6	20	24	80	30	100
Kolon Toplamı	6		6		72		84	

S.D: 1

X=0,471

p=0,4925

p>0,05

Tablo 52'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük kasların geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından, "denge çalışmaları için hazırlanmış 5 cm. yükseklik, 10 cm. genişlik ve 2 m. boyun da denge aletinin kullanılmasının" alt özel sınıfların beden eğitimi derslerinde kullanılıp kullanılmadığı hakkında yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin cevapları görülmektedir.

Tablo 53: Yürüyüş Çalışmaları

Elemanlar	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	52	96.29	2	3.70	-	-	54	100
R. Öğretmenler	28	93.34	-	-	2	6.66	30	100
Kolon Toplamı	80		2		2		84	

S.D: 1

X=0,103

p=0,7458

p>0,05

Tablo 53'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük kasların geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından, "yürüme çalışmalarında kuzu, kurbağa, ördek, tavşan yürüyüşü, kelebek uçuşu gibi taklit

yürüme çalışmalarının yaptırılması" hakkındaki soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir.

Tablo 54: Engelli Yürüyüş Çalışmaları

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	38	70.37	-	-	16	29.62	54	100
R. Öğretmenler	20	66.67	-	-	10	33.33	30	100
Kolon Toplamı	58				26		84	

S.D: 1

X=0,001

p=0,9806

p>0,05

Tablo 54'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük kasların geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından, "yürüme çalışmalarında masa, sandalye, bahçe merdiveni gibi araçlar kullanılarak engelli yürüme çalışmaları yaptırılması" hakkında yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir.

Tablo 55: Geri Geri Yürüyüş Çalışmaları

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	31	57.40	12	22.22	11	20.37	54	100
R. Öğretmenler	24	80	-	-	6	20	30	100
Kolon Toplamı	55		12		18		84	

S.D: 1

X=0,080

p=0,7768

p>0,05

Tablo 55'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük kasların geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından, "düz çizgi,

daire, denge aleti üzerinde geri geri yürüme çalışmaları yaptırılması" yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir.

Tablo 56: Yan Yan Yürüme Çalışmaları

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	10	18.51	-	-	44	81.48	54	100
R. Öğretmenler	6	20	-	-	24	81.48	30	100
Kolon Toplamı	16				68		84	

S.D: 1

X=0,057

p=0,8111

p>0,05

Tablo 56'da, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük kasların geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından, "düz çizgi, daire, denge aleti üzerinde yan yan yürüme çalışmaları yaptırılması" hakkında yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir.

Tablo 57: Topuk Üzerinde Sıçrayarak Yürüme

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	44	81.48	10	18.51	-	-	54	100
R. Öğretmenler	24	80	-	-	6	20	30	100
Kolon Toplamı	68		10		6		84	

S.D: 1

X=3,333

p=0,0679

p>0,05

Tablo 57'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük kasların geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından, "parmak ucunda, topuk üzerinde, tek ayak üzerinde zıplayarak yürüme vb. çalışmalar

yaptırılması" ile ilgili yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir.

Tablo 58 : Omuz Hareketleri

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	41	75.92	13	24.07	-	-	54	100
R. Öğretmenler	12	40	18	60	-	-	30	100
Kolon Toplamı	53		31				84	

S.D: 1

X=3,733

p=0,0534

p>0,05

Tablo 58'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük kasların geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlardan, "omuz hareketleri yaptırılması" ile ilgili yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir.

Tablo 59: Dirsek Hareketleri

EVET			KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
Elemanlar	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	48	88.88	-	-	6	11.11	54	100
R. Öğretmenler	28	93.33	-	-	2	6.67	30	100
Kolon Toplamı	76				8		84	

S.D: 1

X=0,013

p=0,9082

p>0,05

Tablo 59'da, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük kasların geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından, "dirsek hareketleri yaptırılması" ile ilgili yöneltilen soruya, verdikleri cevaplar görülmektedir.

Tablo 60: Bilek Hareketleri

Elemanlar	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	54	100	-	-	-	-	54	100
R. Öğretmenler	26	86.67	-	-	4	13.33	30	100
Kolon Toplamı	80				4		84	

S.D: 1

X=1,486

p=0,2228

p<0,05

Tablo 60'da, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük kasların geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından, "bilek hareketlerinin yaptırılması" ile ilgili yöneltilen soruya, verdikleri cevaplar görülmektedir.

Tablo 61: El ve Parmak Hareketleri

Elemanlar	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	48	89.28	-	-	6	11.11	54	100
R. Öğretmenler	14	46.67	-	-	16	53.33	30	100
Kolon Toplamı	62				22		84	

S.D: 1

X=7,215

p=7,2308-03

p<0,01

Tablo 61'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük kasların geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından, "el ve parmak hareketleri yaptırılması" konusundaki soruya öğretmenlerin %89.28'i evet, rehber öğretmenlerin ise %53.33'ünün hayır şeklinde cevap verdikleri görülmektedir.

Tablo 62: Psikomotor Hareketler İçinde Alet Kullanımı

Elemanlar	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTÜN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
Öğretmenler	44	81.48	-	-	10	18.51	54	100
R. Öğretmenler	24	80	-	-	6	20	30	100
Kolon Toplamı	68				16		84	

S.D: 1

X=0,057

p=0,0111

p>0,05

Tablo 62'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük kasların geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlarından, "hareketler yaptırılırken kağıt, lastik top, kutu, halı vs. gibi araçların kullanımı" ile ilgili yöneltilen soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir.

Çalışmaların Akademik Başarıya Etkisi

Yeterli bir beden eğitimi programı uygulandığı takdirde öğrencilerin akademik başarılarının ne olacağı konusunda rehber öğretmenlere yöneltilen soruya verdikleri cevaplar; % 33,33'ü "evet", % 66,67'si "kısmen, % 20'si hayır" dır. Bu da, rehber öğretmen yetiştiren kurumların verdikleri eğitimde bu boşluğun doldurulması ve artık rehber öğretmen sıfatını kazanmış kişilerinde kendilerini, bu alanda yetiştirmeye özen göstermelerinin gereğini ortaya koymaktadır.

Zeka testi uygulayarak eğitilebilir geri zekalı çocukların alt özel sınıflara yerleştirilmesini sağlayan rehber öğretmenlerin bir kısmının bu konudaki bilgi eksikliği ortaya çıkmaktadır.

Bu sonuçta, rehber öğretmen yetiştiren kurumların programlarını alan yönünden re organize edilmesinin gereğini, üstlenecek kişilerin de kendilerini yetiştirme konusunda hassasiyet göstermeleri gerektiğini ortaya koymaktadır.

Öğretmenlerin % 93,33'lük kısmının "hayır" cevabını vererek ders saati sayısını az bulmuşlardır.

Bu da; program içerisindeki amaçların davranışlara dönüştürülebilmesi için öğretmenlerin yeterli zamana sahip olmadıklarının açık bir göstergesidir.

% 86,66'sının beden eğitimine ayrılan ders saati sayısının artırılması uygun görmüşlerdir. Gerekli düzenlemenin yapılmasını ve zaman açısından ders sayısının artırılmasının şart olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 7 ve 8'de görüldüğü gibi 1990-1991 öğretim yılından önceki yıllarda, ki bu araştırma anketinin uygulandığı 1989-1990 öğretim yılında haftalık ders programında beden eğitimi ders sayısı bir ders saatidir ve 1990-1991 öğretim yılından sonra bu sayı 3'e çıkarılmıştır. Tablo 9 ve 10'da ise haftalık ders saati sayısı 6 olarak görülmektedir. Tablo 9 ve 10'dan da anlaşılacağı gibi ve daha önce Oliver'in araştırmasında da belirttiği gibi bu çocukların dikkat sürelerinin kısa oluşu nedeni ile beden eğitimi uygulamaları için ayrılan süre 20 dakikadır. M.E.B.'nin tespit etmiş olduğu ders süresi ise 40 dakikadır. Bu konuda araştırma yapan Öztunalı (1987)'nin izlenimleri şöyledir:

"Maalesef bizim okullarımızda açılan alt sınıflarda beden eğitimine ayrılan haftada bir ve 40 dakikalık ders süresi yetersiz olmaktadır(29). Beden eğitimi

uygulanmasında çocuklarda en fazla 10-15 da dakika boyunca dikkatlerini toplayabildiklerini daha sonra bu dikkatin, isteğin dağıldığını görülmüştür”(29).

Rehber öğretmenlerin % 100'ü uygun araç-gereç ve ortalama sahip olmadıklarını bildirmişlerdir. Bu sonuç ise, alt özel sınıfların beden eğitimi derslerini yapabileceklerini araç-gereç ve uygun ortamın olmadığını göstermekte, istenilen düzeyde eğitimin sunulmadığı sonucunu ortaya koymaktadır.

Beden eğitimi programlarının yeterli olup olmadığı sorusuna verilen cevap ise % 46,67 oranında "hayır" olmuştur. Bu cevaplar, hali hazırda eldeki mevcut programın yetersiz kaldığını ve bu program ile istenilen hedeflere ulaşılamayacağını ortaya koymaktadır.

Rehber öğretmenlerin, % 80'i beden eğitimi dersinin istenilen düzeyde uygulanabilmesi için özel bir bütçenin olması gerektiği görüşündeler. Bu cevaplar ise; beden eğitimi derslerinin istenilen şekilde uygulanması için bütçeden özel bir ödenğin ayrılmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Beden eğitimi ders programları konusunda yerli yabancı kaynaklara sahip olup olmadıkları sorusuna % 60'lık kısmı hayır cevabını vermişlerdir. Bu veriler rehber öğretmenlerin yerli ve yabancı kaynakların elde etme imkanlarının olmadığını göstermektedir. Bu nedenle, her an faydalanabilecekleri bir kitaplığın ilgili birimlerce sağlanması gerekmektedir.

Yerli ve yabancı kaynakları izleyebilecekleri bir kütüphane olup olmadığı sorusuna % 66,67'lik bir çoğunluk hayır cevabını vermiştir. Bu görünüm ise, rehber öğretmenlerin alanlarında kendilerini geliştirebilmek için, bu kaynaklardan izleme imkanına sahip olmadıkları imkanını ortaya koymaktadır.

Yeterli beden eğitimi programı uygulanmadığı % 93,33'lük verilen cevaplarla ortaya çıkmıştır. Bu sonuç ise; bu dersi alan öğretmenlerince verilmesi gerektiğini, yada bu alanda hizmet içi eğitimden çok iyi bir şekilde geçirilmeleri gerektiğini ortaya koymaktadır.

Eğitilebilir zihinsel özürlü çocukların beden eğitimi dersine giren öğretmenlerin bu alanda özel olarak yetişmiş kişiler olmasının gerekip gerekmediği hakkındaki soruya da % 93,33 çoğunluk evet cevabını vermiştir. Bu cevaplardan ortaya çıkan sonuç ise; adı geçen çocukların, beden eğitimi derslerini üstlenecek eğitimcilerin önce belli bir eğitime sahip olmasını şart kılmaktadır.

Eğitilebilir zihinsel özürlü çocukların psikomotor gelişim seviyelerini belirleyecek bir ölçeğe sahip olup olmadıkları ile ilgili yöneltilen sorulara % 86,66'lık çoğunluk hayır cevabını vermiştir. Bu sonuç ise; böyle bir ölçeğin rehber öğretmenlere temin edilmesinin zorunlu olduğunu önemle ortaya koymaktadır.

"Öğrencilerin genel sağlık durumları"nın bilinmesiyle ilgili olarak, öğretmen ve rehber öğretmenlere yöneltilen soruya verilen cevaplar incelendiğinde, öğretmenlerin %53.57'si ile rehber öğretmenlerin %93.33'ünün "evet" diyerek adı geçen davranışın gerçekleştiğini belirtmişlerdir.

Grupların verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamlılık düzeyi $p > 0.05$ 'dir. "Hareketin gerektirdiği şekilde giyinmelerinin sağlanması" hakkında yöneltilen soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir. Öğretmenlerin %57.14'ü ile rehber öğretmenlerin %60'ının verdiği cevaplardan hareketin gerektiği şekilde çocukların giyinmeleri ile ilgili davranışın derslerde verilmediği görülmektedir. Grupların verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamlılık düzeyi $p > 0.05$ 'dir.

"Beden hareketlerinden sonra gereken temizliği yapmaları" konusunda yöneltilen soruya öğretmen ve rehber öğretmen gruplarının verdiği cevaplar görülmektedir.

Cevapların incelenmesi ile, öğretmen grubunun %75'inin beden hareketlerinden sonra gereken temizliğin yapıldığı, rehber öğretmenlerin %53.33'ünün kısmen yapıldığı, %46.67'sinin ise hiç yapılmadığı görüşünde olduklarını ortaya koymaktadır.

Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamlıdır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.01$ 'dir.

"Çocuklara sıkıntılı anlarındaki zararlı enerjiyi beden eğitimi ile harcayabileceklerinin hissettirilmesi"nin derslerde öğretilip öğretilmesi hakkında, öğretmen ve rehber öğretmen gruplarına yöneltilen soruya, cevapların incelenmesi sonucu, öğretmenlerin %64.28'nin "evet" diyerek davranışı gerçekleştirdiklerini, rehber öğretmen %66.67 oranında kısmen gerçekleştiğini ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmen ve rehber öğretmen gruplarının verdikleri cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p > 0.05$ 'dir.

"Kendi kendine birçok etkinliklerde bulunma isteği uyandırılması "hakkındaki soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiğinde, Öğretmenlerin %96.42'si ile rehber öğretmenlerin %66.67'si "evet" demişlerdir.

Buna göre verilen cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Sıkıntılı anlarında grup etkinlikleri ile bu sıkıntıyı atabilecekleri"nin beden eğitimi derslerinde öğretilip öğretilmediği hakkında, öğretmen ve rehber öğretmen gruplarına yöneltilen soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde, her iki grubun, yöneltilen soruya verdikleri cevabın incelenmesi neticesinde, öğretmenlerin %64.28'nin bu davranışı derslerinde gerçekleştirdiğini, rehber öğretmenlerinde %60'ının kısmen bu görüşe katıldıklarını belirttikleri görülmektedir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Derslerde sesin eşlik ettiği ritmik çalışmalara yer verilmesi "hakkında yöneltilen soruya, her iki grubun verdiği cevaplar incelendiğinde, öğretmenlerin %50'sinin bu davranışı öğrencilerine kazandırdıklarını belirtmelerine rağmen rehber öğretmenlerin %60'ı kısmen , %40'ı hayır cevapları vermektedir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamlıdır. Anlamlılık düzeyi $p<0.01$ 'dir.

"Hızlı ve yavaş tempoda koşturarak hareketlerin temposunu değiştirme "çalışmalarının beden eğitimi derslerinde yaptırılması ile ilgili olarak yöneltilen soruya, her iki grubun verdiği cevaplar incelendiğinde, öğretmenlerin %82.14'ü bu davranışı öğrencilerine verdiklerini belirtmiş olup, rehber öğretmenlerin bu görüşe katılımları ise %60'oranda kısmen , %20 oranında ise evet cevabı şeklindedir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Durumlarına uygun oyunların seçilmesi " sorusuna, her iki grubun verdiği cevaplar incelendiğinde, öğretmenlerin %96.42'sinin evet, rehber öğretmenlerin %80'inin ise hayır cevabını verdikleri görülmektedir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamlıdır. Anlamlılık düzeyi $p<0.01$ 'dir.

"Yön kavramı" ile ilgili olarak yöneltilen soruya, her iki grubun vereceği cevaplar görülmektedir. Öğretmenlerin %85.71'i ve rehber öğretmenlerin %93.33'ünün adı geçen davranışla ilgili çalışmalara beden eğitimi derslerinde yer verildiğini belirttikleri görülmektedir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Çift, tek ve karışık yönlü hareketlerin yaptırılması " ile ilgili olarak yöneltilen soruya, her iki grubun verdiği cevaplar görülmektedir. Öğretmenlerin %46.43'ü bu davranışı öğrencilerine verdiklerini belirtmiş olup, rehber öğretmenlerin ise tamamının adı geçen davranışın dersler de öğrencilere kazandırılmadığı şeklindedir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamlıdır. Anlamlılık düzeyi $p<0.01$ 'dir.

"Bu oyunları kurallarına göre oynamalarının sağlanması" ile ilgili olarak yöneltilen soruya, her iki grubun verdiği cevaplar görülmektedir. Öğretmenlerin %75'ive rehber öğretmenlerin %93.33'ünün adı geçen davranışla ilgili çalışmalara beden eğitimi derslerinde yer verildiğini belirttikleri görülmektedir.

Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Gruplarla çevre gezilerine katılımları" ile ilgili olarak yöneltilen soruya, her iki grubun verdikleri cevapların incelenmesi sonucu, öğretmenlerin %78.58'i evet, rehber öğretmenlerin %46.67'si ise hayır diyerek adı geçen davranış hakkında görüşlerini ifade etmişlerdir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamlıdır. Anlamlılık düzeyi $p<0.001$ 'dir.

"Grup oyunlarının düzenlenmesi" ile ilgili olarak yöneltilen soruya, her iki grubun verdikleri cevapların incelenmesi sonucu, öğretmenlerin %71.42'sinin, rehber öğretmenlerin %80'inin evet cevapları verdikleri ortaya çıkmaktadır. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Çocukların kişisel farklılıkları tespit edilip yapamayacakları hareketlerin yaptırılmasından kaçınmayla" ilgili olarak yöneltilen soruya, her iki grubun verdikleri cevapların incelenmesi sonucu, öğretmenlerin %89.28'inin, rehber öğretmenlerin %86.67'sinin evet diyerek cevaplandırmışlardır. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Hareketlerin yaptırılmasına başlamadan önce çocuklara bedenlerini tanımalarını ve beden üyelerinin fonksiyonlarını öğrenmeleri konusunda beden alıştırmaları yaptırılmasının" alt özel sınıfların beden eğitimi derslerinde öğretilip öğretilmediği hakkında yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplara, her iki grubun verdikleri cevapların incelenmesi

sonucu, öğretmenlerin %57.14'ü ile rehber öğretmenlerin %80'inin evet diyerek adı geçen davranışın gerçekleştirildiğini belirttikleri görülmektedir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Hareketlerin yaptırılması da kolaydan zora prensibine uyulmasının" alt özel sınıfların beden eğitimi derslerinde uygulanıp uygulanmadığı hakkında yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar sonucu, her iki grubun verdikleri cevapların incelenmesi sonucu, öğretmenlerin %92.85'i "evet" diyerek gerçekleştirdiklerini, rehber öğretmenlerin %60'ının ise hayır diyerek adı geçen davranışın gerçekleştirilmediğini belirttikleri görülmektedir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamlıdır. Anlamlılık düzeyi $p<0.001$ 'dir.

"Hareketlerin yaptırılması da izlenecek yol, önce büyük organlar olan baş, gövde, kol ve bacakların, sonra küçük organların gelişimini amaçlayan hareketler" ile ilgili soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar sonucunda, her iki grubun verdikleri cevapların incelenmesi sonucu, öğretmenlerin %78.57'si ile rehber öğretmenlerin tamamının evet dedikleri görülmüştür. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Bu çocuklar için çok gerekli olan denge çalışmalarına yer verilmeli" ile ilgili soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar sonucunda, her iki grubun verdikleri cevapların incelenmesi sonucu, öğretmenlerin %82.14'ü ile rehber öğretmenlerin %86.67'sinin evet dedikleri ve her iki grubun verdikleri cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Denge çalışmaları için hazırlanmış 5 cm. yükseklik, 10 cm. genişlik ve 2m. boyunda denge aletinin kullanılmasının" alt özel sınıfların beden eğitimi derslerinde kullanılıp kullanılmadığı hakkında yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin cevapları incelendiğinde, öğretmenlerin %89.29'u ile rehber öğretmenlerin %80'inin hayır diyerek adı geçen davranışın gerçekleştirilmediğini belirttikleri görülmektedir. Her iki grubun verdikleri cevaplar, arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Yürüme çalışmalarında kuzu, kurbağa, ördek, tavşan yürüyüşü, kelebek uçuşu gibi taklit yürüme çalışmalarının yaptırılması" hakkındaki soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar sonucu, öğretmenlerin %93.34'si ile rehber öğretmenlerin %80'inin evet diyerek adı geçen davranışın gerçekleştirildiğini

belirttikleri görülmektedir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Yürüme çalışmaları masa, sandalye, bahçe merdiveni gibi araçlar kullanılarak engelli yürüme çalışmaları yaptırılması" hakkında yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevapları sonucunda, öğretmenlerin %71.42'si ile rehber öğretmenlerin %66.67'sinin evet diyerek adı geçen davranışın gerçekleştirildiğini belirtmişlerdir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Düz çizgi, daire, denge aleti üzerinde geri geri yürüme çalışmaları yaptırılması" yöneltilen soruya, her iki grubun verdikleri cevapların incelenmesi sonucu, öğretmenlerin %50'si bu soruya evet şeklinde cevap verirken %25'i kısmen, rehber öğretmenlerin ise %46.67'si hayır ve %40'ı kısmen şeklinde cevap vermişlerdir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Düz çizgi, daire, denge aleti üzerinde yan yan yürüme çalışmaları yaptırılması" hakkında yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir. Her iki grubun verdikleri cevapların incelenmesi sonucu, öğretmenlerin %82.14'ü ile rehber öğretmenlerin %80'inin hayır şeklinde cevap vermişlerdir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Parmak ucunda, topuk üzerinde, tek ayak üzerinde zıplayarak yürüme vb. çalışmalar yaptırılması" ile ilgili yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevapların incelenmesi sonucu, her iki grubun verdikleri cevapların incelenmesi sonucu, öğretmenlerin %82.14'ü ile rehber öğretmenlerin %80'inin bu soruya evet şeklinde cevap verdikleri görülmüştür. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Omuz hareketleri yaptırılması" ile ilgili yöneltilen soruya, her iki grubun verdikleri cevapların incelenmesi sonucu, öğretmenlerin %75'i evet, %25'i kısmen rehber öğretmenlerin ise %40'ı evet, %60'ı da kısmen şeklinde cevap vermişlerdir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Dirsek hareketleri yaptırılması" ile ilgili yöneltilen soruya, verdikleri cevaplar sonucu, öğretmenlerin %89.28'i ile rehber öğretmenlerin %93.33'ü bu soruya evet

şeklinde cevap vermişlerdir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Bilek hareketlerinin yaptırılması" ile ilgili yöneltilen soruya, öğretmenlerin %100'ü rehber öğretmenlerin %86.67'si "evet" şeklinde cevap vermişlerdir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"El ve parmak hareketleri yaptırılması" konusundaki soruya öğretmenlerin %89.28'i evet, rehber öğretmenlerin ise %53.33'ünün hayır şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

"Hareketler yaptırılırken kağıt, lastik top, kutu, halı vs. gibi araçların kullanımı" ile ilgili yöneltilen soruya, öğretmenlerin %82.14'ü ile rehber öğretmenlerin %80'inin bu soruya evet dediği görülmektedir. Her iki grubun verdiği cevaplar arasındaki fark anlamsızdır. Anlamsızlık düzeyi $p>0.05$ 'dir.

5. SONUÇ

Bu araştırma ile elde edilen bulguların ve bu bulgularla yapılan tartışma ışığında 6-15 yaş grubu eğitilebilir. Alt özel sınıf öğrencilerinde hareket etkileri şu şekilde değerlendirilmektedir.

1. Zihinsel özürlü çocukların eğitimi ile ilgili çalışmalar son onbeş yılda yapılmıştır. Bu çalışmaları daha çok kısa süreli hizmet içi eğitim programları oluşturmaktadır.
2. Alt özel sınıflarda dikkatin kısa süreli oluşu ders süresinin yirmi dakika ve fazla sayıda olmasını gerektirmektedir.
3. Yeterli eğitim almış olan öğretmenlerin vereceği dersler daha hareketli, uyumlu ve sıkıntılı oldukları anda ortaya çıkan zararlı enerji ve kendi kendilerine etkinlikte bulunma istekleri nedeniyle çocukların zeka gelişimini olumlu etkileyecektir.
4. Öğrencilerin fiziki yapılarına, yaşlarına ve hareket yeteneklerine uygun denge ve yüksekliği az olan aletlerle çalıştırılması yanında geri geri yürüme, engelli yürüme, topuk üzerinde sıçrayarak yürüme, omuz hareketleri, dirsek hareketleri, bilek hareketleri, el ve parmak hareketleri yaptırılması daha uygun olacaktır.

- Öneriler

1. Alt özel sınıflarda eğitilebilir geri zekalı çocukların beden eğitimi derslerine bu alanda yetişmiş olan branş öğretmenleri girmelidir. Şayet kısa sürede mümkün olmazsa sınıf öğretmenleri bu alanda hizmet öncesinde hizmet içi eğitimden geçirilmelidir.
2. Beden eğitimi branşında yetişen öğretmenlere, geri zekalı (eğitilebilir - öğretilebilir) çocukların psikomotor gelişim ve ölçekler konularını kapsayan beden eğitimi dersi almaları gereklidir.
3. Rehber öğretmen ve alt özel sınıf öğretmenlerinin kolaylıkla yararlanabilecekleri bir kitaplık, ilgili birimlerde bulunmalıdır.
4. Alt özel sınıflardaki beden eğitimi derslerinin amaçlanan düzeyde verimli olabilmesi için, ilgili birimlerce gerekli düzenlemeler yapılmalı ve araç gereç temin edilmelidir.
5. Gerekli ortam ve araç gerecinin temini için, bütçeden özel bir ödenek ayrılmalıdır.
6. Rehber öğretmenlere psikomotor ölçek, ilgili birimlerce temin edilmeli ve rehber öğretmenler çocukların ilk okula yerleştirilmesinde bu ölçekler ile psikomotor performanslarını belirlemelidir.
7. Psikomotor ölçekler, alt özel sınıflarda giren beden eğitimi dersi branş öğretmenlerince senede en az bir kere öğrencilere uygulanarak psikomotor gelişimleri takip edilmelidir.
8. Bu gelişimi rehber öğretmenler de takip etmeli, veli ve alt özel sınıf öğretmenlerine bu konuda rehber olabilmelidir.
9. Psikomotor hareketleri için alet kullanmak genel amaçlar düzeyinde bir davranış olarak ele alınması gerekmektedir.

10. Zihinsel özürlüler için beden eğitiminin daha iyi uygulanabilmesi için bütçeden özel destek sağlanmalıdır.
11. Zihinsel özürlülerin eğitimi için yeterli kaynağın olmadığı kaynakların çoğaltılması gerekmektedir.
12. Psikomotor gelişimin ölçeği olmalı ve zihinsel özürlü çocukların genel sağlık durumu bildirilmelidir.
13. Zihinsel özürlü çocukların eğitimi için yeterli araç-gereç ve ortama sahip değildirler. Bu konuya ilişkin yeterli araç gereç ve ortamın hazırlanması gerekmektedir.
14. Farklı tempolu koşuların öğrencilere beden eğitimi derslerinde verilmesi uygundur. Farklı tempolu koşuların, yön kavramının, oyunu kurallarına göre oynamaya beden eğitimi derslerinde yer verilmesi gerekmektedir.
15. Eğitilebilir geri zekalı çocukların dikkat sürelerinin kısa olması nedeniyle beden eğitimi ders saatleri haftada 6 saat ve sürenin 20 dakika olması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

6. EKLER

Ek: 1

Milli Eğitim Bakanlığının Alt Özel Sınıflar İçin Belirlediği Amaçlar Konular ve Programı

Amaçlar

Bu dersle öğrenci:

AMAÇ 1. Sağlığını koruma yollarını öğrenebilir.

Davranışlar:

1. Hareketin gerektirdiği şekilde giyinir.
2. Tehlikeli hareketlerden sakınır.
3. Beden hareketleri sonunda temizlenir.
4. Hareketlerden sonra uygun yerde ve sürede dinlenir
5. Açık ve temiz havalı yerde gezer.

AMAÇ 2. Uygun oyunları ve ritmik hareketleri öğrenebilir.

Davranışlar:

1. Müzikli oyunlara katılır.
2. Ritmik oyun ve hareketlere uyar.
3. Duruma uygun oyunları seçer.
4. Duruma uygun oyunları kurallarına uyarak oynar.

AMAÇ 3. Çeşitli sosyal gruplarla etkinliklerde bulunabilir.

Davranışlar:

1. Grupça yapılan çevre gezilerine katılır.
2. Gurup oyunlarına katılır.
3. İzcilik kampçılık, dağcılık, yüzücülük gibi sportif maksatlarla kurulmuş guruplara katılır.

AMAÇ 4. Beden eğitimi ruh sağlığını koruma ve geliştirmede etkili bir araç olarak kullanılabilir.

Davranışlar:

1. Sıkıntılı anlarında zararlı enerjiyi beden eğitimi ile harcayacağını bilir.
2. Kendi kendine birçok etkinliklerde bulunabilir.

3. Sıkıntılı anlarda gurup etkinliklerine katılır.
 4. Duygusal gerilimlerini dengeli bir şekilde beden eğitimi ile ifade eder.
- AMAÇ 5. Büyük ve küçük kaslarını geliştirebilir.

Davranışlar:

1. Dik ve düzgün bir şekilde oturur.
2. Yürüyüş ve duruşlarını düzgün yapar.
3. El, kol, bacak ve parmak hareketlerini yapar.
4. Baş, gövde hareketlerini istenilen seviyede sistemli bir biçimde yapar.

AMAÇ 6. Boş zamanlarını değerlendirecek beceriler kazanabilir.

Davranışlar:

1. Boş zamanlarında etkin olma isteği duyar.
2. Çocuklara uygun düşen oyunları oynar.
3. Yarışmalı oyunlara katılır.
4. Halk oyunlarına katılır.
5. Eğlencelere katılır.
6. Yaşıtlarının kurduğu beden eğitimi ile ilgili çalışma guruplarına üye olur,

etkinliklerine katılır.

AMAÇ 7. Başkalarının haklarına saygılı olmasını öğrenebilir.

Davranışlar:

1. Bedeni etkinlikler aracılığıyla sırasını almasını bilir.
2. Etkinliklerde oyun ve gurup gereklerine uyar.

AMAÇ 8. Beden Eğitimi ile ilgili yarışmaları izler, sonucu değerlendirebilir.

1. Sportif etkinlikleri izlemekten hoşlanır.
2. Oyun kurallarına uygun davranışları beğenir ve ödüllendirir.
3. Oyunların ve yarışmaların tarafsızca idare edilmesini ister.
4. Haksızlıkların karşısında olur.

AMAÇ Basit Ritimli Melodiler İle Oynayabilme

İşleniş:

1. "Beni Bul" şarkısının söylenmesi.
2. Şarkının öğrenciler tarafından doğru olarak söylenmesinin sağlanması.
3. Oyun alanında 1-2 m. aralıkla paralel iki çizgi çizilmesinin istenmesi.
4. İki eşit guruba ayrılan öğrencilerin, iki çizgi üzerinde yüz yüze dönük, geniş

kolda sıralanmalarının sağlanması.

5. Guruplara kendi aralarında tek çift saydırarak, çift olanların tek sayanların arkasına geçmelerinin ve öndeki eşinin belinden tutmalarının sağlanması.

6. "Beni Bul" sözü ile arkadaki eşlerin belden yana bükülerek öteki eşin sağından, diğer guruptaki arkadaşlarına bakmalarının sağlanması

7. "Beni Bul" sözünün ikinci defa tekrarıyla aynı hareketin soldan yapılmasının sağlanması.

8. "Tray lay, lay, lay, lay, lay, lay" tekerlemesiyle, bütün öğrencilerin tempolu olarak el çırpmalarının sağlanması.

9. 6'ncı ve 7'nci maddelerdeki hareketlerin tekrarlanması.

10. Arkadaki eşlerin " seni buldum koştum geldim " sözüyle küçük adımlarla sekerek ortaya gelip, aynı kolları ile kol kola girmelerinin sağlanması.

11. "Oynayalım coşalım" sözüyle, bulundukları yerde sekerek bir kez dönmelerinin sağlanması.

12. Sırada bekleyenlerden, aynı anda tempoya uyarak el çırpmalarının sağlanması.

13. "Seni bukdu koştum geldim" sözüyle. 2'nci maddedeki hareketin ters yönden dönülerek tekrar edilmesinin sağlanması.

14. " Oynayalım coşalım " sözüyle, sekerek başlangıç çizgisindeki eşlerinin önünde yer almalarının sağlanması.

15. Arkaya geçmiş olan diğer eşlerin oyunu sürdürmelerinin istenmesi.

16. Yeterince tekrar yapıldıktan ve yanlışlar düzeltildikten sonra oyunun, halkada oynatılması.

Açıklamalar

1. Eğitilebilir Geri Zekalı Çocuklar yaşlarına göre bedeni gelişimleri bakımından önemli ayrılıklar göstermekle birlikte sosyo - ekonomik durumları iyi olmayan ailelerin çocukları belli bakım ve ihtimam göremeyeceklerinden bedeni gelişimlerde gerilik göstereceklerdir.

Genel olarak geri zekalı çocukların büyük ve küçük kasların kullanmalarında gerilik ve ayrıcalık görülür. Yalnız bu ayrıcalık sebeplerini geri zekalılığa bağlamamalıyız. Çünkü bu çocuklar çevrelerince gerekli araştırmaları yapmaktan yoksun bırakılırlar. Hareki yeteneklerin gelişmesi çocuğun hayatı ile yakından ilgilidir. Bu sebeple Eğitilebilir Geri Zekalı Çocuklara çeşitli organları kullanma imkanı verirse hareki gelişimlerine katkıda bulunmuş oluruz.

2. Alt özel sınıfa alınacak Eğitilebilir Geri Zekalı Çocukların sağlık muayenesi yaptırılmalı, kaslar, iç ve dış organların durumları ayrıntılı olarak tespit edilmelidir.

3. Hangi hareketleri yapabilecekleri öğretmence tespit edilerek o hareketler yaptırılmalıdır. Yapacağı hareketler yaptırılmamalıdır. Bu hareketleri yapması içinde zorlanmamalıdır.

4. Beden güçleri açısından benzerlik gösteren çocukları gruplandırarak çalışmalar yaptırılmalıdır.

5. Hareketler elden geldiği kadar açık ve temiz havada yaptırılmalıdır. (Çevre gezileri, çocuk bahçeleri, parklar, kır gezileri, okul bahçesi bu imkanları sağlar.)

6. Beden eğitimi etkinlikleri elden geldiğince özel elbiselerle yaptırılmalı, hareket yapımını aksatmayacak uygun elbiseler giydirilmelidir.

7. Çocuğun oyun ihtiyacı sonsuzdur. Özellikle 1. devrede oyunlu Beden Eğitimi çalışmalarına, 2. devrede ise basit kurallı hareketlere yer verilmelidir.

8. Hareketlerin yaptırılmasında izlenecek yol, önce büyük organların baş, gövde, kol ve bacakların, sonra küçük organların gelişimini amaçlayan hareketlere yer verilmelidir. El, ayak parmakları ve boyun gibi.

9. Sesin eşlik ettiği ritmik çalışmalara bolca yer verilmelidir. Müzikle, sayıyla, düdükle tempo tutarak yaptırılan hareketlere çocuk ilgi duyar ve zevkle yapar.

10. Beden Eğitimi çalışmalarında çocukların seviyelerine uygun basitleştirmeler yapılarak, milli halk oyunları ve danslardan yararlanmaya önem verilmelidir. Bu çalışmalar onların sosyal beceriler kazanmalarında yararlı olacaktır.

11. Beden Eğitimi hareketleri yapılırken öğretmen çocuğun cesaretini kırarak sözler kullanmaktan, tavır ve davranışlardan sakınmalıdır.

12. Bütün bu çalışmalar öğrencileri yormayacak, usandırmayacak seviyede ayarlanmalıdır. Hareketi yaparken yorulanlar ve bir hareketi yapmak istemeyenler katılmaya zorlanmamalıdır. Bu durumda hareket serbestliği tanınmalıdır.

13. Beden Eğitimi çalışmalarında çocukların seviyelerine uygun hareketler yaptırılmalı, öğrencilere tehlikeli ve zararlı olabilecek hareketler yaptırılmamalıdır. (Kafa ile topa vurdurmak, çelik çomak oynatmak, serbest güreş yaptırmak ve benzeri gibi)

14. Beden Eğitimi dersleri çocuklara sportif etkinliklere katılacak alışkanlıklar kazandırmalıdır. Bu çalışmalar top oyunları, yüzme, izcilik, kampçılık, atletizm çalışmalarına hazırlık biçiminde olmalıdır.

15. Beden Eğitiminde yaptırılacak hareketler çocukların beden ve ruh ihtiyaçlarına, ilgilerine uygun bir biçimde düzenlenmelidir.

16. Beden Eğitimi derslerinde sürekli dikkat isteyen, karmaşık kuralları olan oyun ve hareketlerden kaçınılmalıdır.

17. Beden Eğitimi etkinliklerinde taklitlere yer verilmeli, önceki derslerle bağlantı kurularak bilgileri pekiştirecek biçimde yararlanılmalıdır.

18. Beden Eğitimi etkinlikleri mümkün olduğu kadar diğer öğretmenler ve öğrenciler arasında sıkı bir işbirliği sağlanarak normal sınıflardaki yaşlılarıyla birlikte yapılmalıdır.

Bu çocuklar arkadaşlarınca seilmeyen istenmeyen kişiler olabilir. Onların Beden Eğitiminde gösterecekleri başarılar diğer çocuklarla kaynaşma aracı olarak kullanılmalıdır.

Okullarda Beden Eğitimi derslerini müstakil okutan öğretmen varsa alt özel sınıf öğrencilerinin Beden Eğitimi derslerini normal sınıflarla birlikte yürütmesi sağlanmalıdır. Bu suretle Eğitilebilir Geri Zekalı Çocukların normal akranlarından birey olarak yararlanmaları sağlanabilir.

19. İkinci devre kız ve erkek çocukların beden eğitim çalışmalarında yavaş yavaş bir ayrılık gözetilmeye başlanır. Yüksek ve uzun atlamalarda, asılmalarda bu ayrılık mutlaka sağlanmalıdır.

20. İlk devrede hareketleri, oyunları elden geldiği kadar Hayat Bilgisi ünitelerine bağlayarak yaptırmak yararlı bir yoldur. Bu devrenin beden eğitimi çalışmalarında kız ve erkek ayrılığı gözetilmez. 2. devre çocuklarına taklide dayanan hareketlerden çok düzenli alıştırmalar yaptırılmalıdır. Bu devrede gelişim seviyelerine uygun ders planları uygulanırken;

- a) Alıştırmalarda, kolaydan zora ,
- b) Esnetmelere daha çok yer vermek,
- c) Oyunlardan kızlar için daha çok ritme, güzelliğe götürenleri erkekler için dikkat ve beceri isteyenleri ön plana almalıdır.

Birinci Devre Konuları (1., 2., 3. sınıflar için)

1. Taklit Şeklinde Hareketler:

a. Baş için; her yöne bakmak, baş ile selam vermek, oturuş durumunda başı bir yandan öteki yana bükmek, çevirmek, döndürmek, dört ayak durumunda başı aşağı yukarı ve geriye bükmek, yanlara döndürmek, (Civciv, kedi, ördek gibi su içmek, tavşan gibi çevreyi dinleme, yüzünü çiçek gibi güneşe çevirme vb. hareketler.)

b. Kollar için; otururken ve ayakta dururken el çırpıp, elleri kapatıp açmak, parmaklarla tuşa basma hareketini yapmak, kolları çevirmek, bükmek, germek ve sallanmak.(Atma hareketleri, kuş ve değirmen kanatları, zil çalmak, yolcu uğurlamak, birini çağırmak gibi taklidi hareketler.)

c. Bacaklar için; bacakları sallamak, (ileri, geri, çeşitli yönlerde) ayakkabı ve çizme giyip çıkarmak, merdiven çıkıp inmek, deve, cüce hareketleri (çömelme, doğrulma, sekme, ördek gibi ayaklarını suya daldırıp çıkarma, ayaklar üzerinde sıçrama vb.)

d. Gövde için; ayakta iken yerden çalı çırpı toplamak, odun yarmak, kürek çekmek, burgu gibi dönmek, saat sarkacı gibi dururken sallanmak, kedi gibi kanbur çıkarmak, tavuk gibi tünemek, gerilme hareketleri, dört ayak üzerinde yürümeler, bağdaş kurmak, çökme durumunda gövde hareketi.

e. Asılmalar; asılma araçları üzerinde maymun sincap gibi tırmanma, asılma, çekme ve taşıma hareketleri.

f. Yürüyüş, koşular, sıçramalar; aslan, ayı, kurt, at, kurbağa, tavşan ve serçe gibi hayvanların yürüyüş koşu ve sıçramaları, tempolu ve ritmik yürüyüşler, asker gibi yürüme.

g. Denge alıştırmaları; top ile oynamalar, çizgi üzerinde yürüyüşler, baş üzerinde bir şeyler taşıma (taşınacak ağırlık çocuğun ağırlığının 1/6'sını geçmemelidir.) alçak bir duvar üzerinde dengeli yürüyüş. (20-25 cm. yüksekliğinde)

h. Atmalar; oyun şeklinde uzun ve yüksek atmalar, kendisi başkası tarafından çevrilerek ip ve tahta üzerinden atmalar, alçak engellerden atlamalar.(20-25 cm. yüksekliğinde)

- Oyunlar

a. Hikaye ve masal oyunları; bir gezinti ve yürüyüşte yaşanan etkinlikleri ve görülen hayvanları taklit etme.

b. İzleme oyunları; bunlar en çok iki saat süren kır, orman, dağ çevre yürüyüşleri sırasında yapılır. Gezilerde gerektiğinde dinlenme verilmelidir.

c. Şaka oyunları; uyarıcı değerde açık gözlülük ve dikkat çekme oyunları. (Bir şeyi kapma, birden kaçma, durma, mendil kapma, hırsız polis, numara oyunları).

d. Şarkı taklit oyunları; tavşan kaç, posta güvercini, oduncular vb. oyunlar. Bu amacı sağlayacak hareketli halk türkülerinden yararlanılabilir.

e. Denge oyunları; çömelme durumunda çekişme, çeşitli geometrik şekilleri yere çizerek üzerinde yürüyüş ve koşular yaptırmak. (Köşe kapmaca, horoz döğüşü, köprüden geçme, çember çizgisi üzerinde yarışmalı oyunlar.)

f. Küçük yarışmalı oyunlar; patates toplama, kordela bağlama, numara basma, top, bayrak, mendil yarışları.

g. Kış ve kar oyunları; kardan adam yapma, tünel yapma, yol açma, kar küreme ve basit kızak kayma denemeleri, kar topu oynama vb.

h. Sağlık örgütleri; temizlik, (oyun şeklinde ilk yardım, · deri, diş, saç, el, ayak temizlikleri vb.)

- İkinci Devre Konuları (4., ve 5. sınıflar için)

İkinci devre beden eğitimi çalışmaları çocukların bedeni ve ruhi gelişmelerine göre birinci devredeki konuların geliştirilmiş şekli olacaktır.

1. Grup çalışmaları; bu oyunlar çocukları yormayacak ve yeteneklerini aşmayacak biçimde olmalı, ayrıca çocukları beceriksizlik duygusuna kaptırmayacak biçimde olmalıdır.

2. Güreş; Öğretmen gözetiminde olacaktır.

3. Oyunlar; ulusal ve mahalli oyunlara yer verilecektir.

4. Basketbol;

a. Basketbola hazırlayıcı oyunlar

b. Pas verme, top sürme, çembere top atma

c. Temel beceriler

5. Voleybol;

a. Temel duruşlar

b. Servis atma

c. Manşet paslaşma

d. Parmakla paslaşma

e. Hazırlayıcı oyunlar

f. Temel beceriler

6. Hentbol;

a. Temel duruşlar

b. Top sürme

c. Kaleye atış

d. 7 m. atışı

e. Hentbole hazırlayıcı oyunlar

f. Temel beceriler

7. Futbol;

a. Top sürme

b. Ayağın değişik bölümleri ile topa vurma

c. Temel beceriler

- Araç Gereçler

Cimnastik sırası	Kum havuzu
Sınıf sırası	Voleybol alanı ve ağı
Minder	Dik ve eğik halat
Sökülüp takılabilir denge araçları	İp merdiven
Tırmanma direği	Atlama sehpaları
Oyun topları	Parmaklık
Sağlık topları	Ulusal oyun elbiseleri
Tahta çemberler	Kapalı salon

Chaney Kaphart ve Ebersole'in ağır öğrenen çocuklar için geliştirmiş oldukları hareket programı çok daha muhtevalı ve ayrıntılıdır.

Bu programın ana hatları şöyledir:

1. Vücudu tanıma alıştırmaları: Çocukların vücutlarını vücut parçalarını tanımalarını ve bu parçaların fonksiyonlarını öğrenmelerini amaçlar.

2. Denge alıştırmaları: Fiziki gelişimin ilerlemesi ve gerekli olan tüm alıştırmaların yapılabilmesi için denge yeteneğinin iyi gelişmiş olması gerekir. Denge alıştırmaları bu yeteneği geliştirmeyi amaçlar. Bu bölümde denge alıştırmalarının temel olanları yer almıştır. Daha karmaşık olanları 3 ve 4. bölüm alıştırmaları arasına serpilmiştir.

3. Yürüme alıştırmaları: Günlük yaşantı sırasında en gerekli olan yürüme hareketini geliştirmek için düzenlenmiştir.

4. Tüm vücut hareketlerini kapsayan kaba (büyük) ve ince (küçük) motor hareketlerini geliştiren hareketlerdir .

Öztunalı'nın eğitilebilir geri zekalı çocuklar için hazırlayıp uyguladığı beden eğitimi ve uygulamaları ise ana hatları ile şöyledir;

- Beden Eğitimi-Oyun Uygulamaları

1. Rahat pozisyonu
2. Hazırol pozisyonu
3. Yerinde dönüşler
 - a) Sola dönüş
 - b) Sağa dönüş
 - c) Geriye dönüş
4. Selamlama
5. Yürüyüş
6. Adi adım yürüyüş
7. Yürürken duruşlar
8. Koşu
9. Vücudu tanıma alıştırmaları
 - a) Baş için
 - b) Kollar ve eller için
 - c) Ayaklar ve bacaklar için
 - d) Gövde için
10. Denge alıştırmaları
11. Yürüme alıştırmaları
12. Yer minderinde motor hareketler
 - a) Yüzüstü duruşta
 - b) Sırtüstü duruşta
 - c) Oturma
 - d) Ayakta durma
- da- Bacakla ilgili temel alıştırmalar
- db- Ayak bileği temel alıştırmaları
- dc- Denge alıştırmaları
- dd- Omuz ve kol temel alıştırmaları
13. Ritim alıştırmaları (28).

Chaney, Kephart ve Ebersole ile Öztunalı'nın beden eğitimi programlarının oldukça ayrıntılı, büyük ve küçük motor egzersizleri yönünden destekleyici olduğu görülmekte olup M.E.B.'nin 1989-1990 öğretim yılındaki beden eğitimi programının bu özellikler yönünden verimsiz olduğu dikkat çekmiştir. M.E.B. bunu dikkate alması olacak ki 1990-1991 öğretim yılında eğitilebilir geri zekalı çocukların beden eğitimi haftalık ders sayısını arttırdığı gibi programda olumlu değişiklikler yapmıştır. Ancak eğitilebilir geri zekalı çocuklar için daha verimli beden eğitimi programlarının geliştirilmesi gereği düşünülmektedir. I. Gençlik Şurası'nda da özürhüleriin eğitim programları konusuna değinilerek şöyle bir öneride bulunulmuştur:

Özel eğitim kurumlarında uygulanan öğretim programlarının yeniden gözden geçirilmesi, programları olmayan özür alanları için program çalışmalarının başlatılması, hazırlanmış olan programların biran önce sonuçlandırılarak uygulamaya konulması sağlanmalıdır (30).

Avrupa Bakanlar Komitesi'nin üye devletlere tavsiyeler kararlarında yer alan metinlerden biri de yine aynı yöndedir.

Zihinsel özürhüleriin örgütsel bir biçimde spor etkinlikleri yoktur. Özel alt sınıflarda okuyan zihinsel özürhü okul çağı çocuklarının veya Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Kayseri, Bursa ve Sivas eğitilebilir ve öğretileriler okullarındaki gençlerin ve çocukların beden eğitimi etkinlikleri söz konusudur. Son yıllarda Ortapedik Özürhüleri Federasyonu'na bağlı olan Türk Spastik Çocuklar Derneğı'nin Ulusal ve Uluslararası olimpiik spor etkinliklerine katılmaktadır (31).

Okullara devam eden özürhü çocuklara uygun ve etkin beden eğitimi imkanı sağlamak ve bu dalda öğretim yapanların uygun bir eğitimden geçirilmesi için yeterli tedbirler alınması amacı ile eğitim hizmetlerini teşvik etmelidir (32).

Gerek zihni gelişme gerekse motor gelişme ruh sağlığı yönünden önem taşımaktadır. Yazarlara göre, günümüzde okul programlarını ve eğitim araçlarını düzenleyen öğretmen ve yöneticiler motor gelişimin önemini geniş ölçüde küçümsemektedirler (1). Zihin özürhüleriin yakınları ve çevresindekilerin bu çocukları eğitimden geçirmedeki yanlış tavır, tutum ve anlayışlarına hoşgörü ile bakmak mümkün değildir.

Eğitimsizliğin hürriyeti olamaz, ancak eğitim hürriyeti zaruri sayılan hürriyetlerin en önemlilerindendir. Eğitilecek olan ve eğitim hürriyetinden

faaydalanacak olan insan, eğitimin temel unsurudur. Demokrasinin temelinde var olan; ferdin niteliklerini geliştirmek, fırsat eřitliđini sağlamak ve bu ilkelere göre düzenlemeler yapabilmektir (33).

Zihin zrllerde insandır ve bu insanın çok özel bir eğitime ihtiyaı vardır. Zihin zrl çocukta beden eğitiminin tüm gelişimi üzerindeki etkileri ise oldukça önemlidir. Bu ocuklar için uygulanacak beden eğitimi programının ise çok özel ve tüm gelişimlerini olumlu yönde etkileyebilecek ayrıntılı bir program olması gereği ortadadır. Her şeyden önce programda hedef ve davranışların belirlenmesi gerekmektedir. Program özellikle büyük ve küçük motor egzersizleri yönünden ayrıntılı ve destekleyici olmalıdır (34).

Ek: 2

Okullardaki Öğretmenlere Gönderilen Anketlerin Geri Dönüş Durumunu
Gösterir Tablodur.

Anketlerin Geri Dönüş Durumu**ÖĞRETMENLER****OKULLAR**

	Gönderilen	Dönen
1- Ulucan İlkokulu	2	2
2- Gazi Mustafa Kemal İlkokulu	2	2
3- 19 Mayıs ilkokulu	2	2
4- Büyükata İlkokulu	1	1
5- Mahmut Paşa İlkokulu	2	2
6- Namık Kemal İlkokulu	2	2
7- Naci Giray İlkokulu	2	2
8- Tansu Çiller İlköğretim Okulu	2	1
9- Hüseyin Gazi İlkokulu	2	2
10- Atatürk İlkokulu	2	2
11- Bayraktar İlkokulu	2	1
12- Alparslan İlkokulu	2	2
13- Ulvi Saime Kaya İlköğretim Okulu	2	2
14- Şeker İlkokulu	2	2
15- Şükrü Doruk İlkokulu	1	1
16- Yunus Emre İlkokulu	2	2
17- Tokat Yeşilbağ İlköğretim Okulu	2	2
18- Tokat Gülbahar Hatun İlköğretim Okulu	2	2
19- Tokat İbn-i Kemal İlköğretim Okulu	2	2
20- Tokat Ülkü İlköğretim Okulu	2	2
21- Tokat Yeşilirmak İlköğretim Okulu	2	1

22- Tokat Melik Ahmet Gazi İlköğretim Okulu	2	2
23- Almus Cumhuriyet İlköğretim Okulu	1	1
24- Artova Altınova İlköğretim Okulu	2	2
25- Erbaa M. Akif İlköğretim Okulu	2	2
26- Turhal Cumhuriyet İlköğretim Okulu	2	2
27- Zile İstiklal İlköğretim Okulu	2	2
28- Zile Necmi Muammer İlköğretim Okulu	2	2
29- Çorum Atatürk İlköğretim Okulu	2	2
30- Çorum Cumhuriyet İlköğretim Okulu	2	2
GENEL TOPLAM	57	54

EK: 3**Rehber Öğretmenlere Gönderilen Anketlerin Geri Dönüş Durumu****Anketlerin Geri Dönüş Durumu**

OKULLAR VE R.A.M	REHBER ÖĞRETMENLER	
	Gönderilen	Dönen
1- M.E.B. Tokat Rehberlik Arş. Merk.	8	8
2- Cumhuriyet Ortaokulu	1	-
3- Gazi Osman Paşa Lisesi	1	1
4- Niksar Ortaokulu	1	1
5- Niksar Kız Meslek Lisesi	1	1
6- Atatürk Lisesi	1	1
7- Niksar Endüstri Meslek Lisesi	1	1
8- Niksar Danışmend Gazi Lisesi	1	1
9- Niksar Ticaret Lisesi	1	1
10- M.Akif İlköğretim Okulu	1	1
11- Zile Lisesi	1	1
12- Tokat Mehmet Akif Ersoy Lisesi	1	1
13- Zile Ticaret Lisesi	1	1
14- Reşadiye Lisesi	1	1
15- Erbaa Çoşkun Önder Lisesi	1	1
16- Tokat Anadolu Lisesi	1	1
17- Niksar Anadolu Lisesi	1	1
18- Zile Fevzi Çakmak Ortaokulu	1	1
19- Konya Turizm Otelcilik Meslek Lisesi	1	1
20- Çorum Anadolu Lisesi	1	1
21- Çorum Anadolu İmam Hatip Lisesi	1	1
22- Almus Lisesi	1	1
GENEL TOPLAM	31	30

Yukarıdaki tablolar Tokat Rehberlik Araştırma Merkezinden alınan bilgilerle düzenlenmiştir.

Ek: 4**Öğretmenlere Gönderilen Anket Soruları****Değerli Eğitimci**

M.E.B. Eğitilebilir Geri Zekalı çocuklar için İlkokul programına yer alan Beden Eğitimi Ders Programında bulunması ve uygulanması gereken, ayrıca program dışı psikomotor faaliyetleri ve ihtiyaçları kapsayan anket soruları aşağıya çıkarılmıştır.

Bu konuda eğitimci olarak katkılarınıza bilimsel araştırma için ihtiyaç duyulmuştur. Bu anket sadece bilimsel araştırma amacıyla uygulanmaktadır. Cevabınız gizli tutulacaktır, isim yazmanıza gerek yoktur. Lütfen, tercih ettiğiniz seçeneğin altına (x) işareti koyarak tercihinizi belirtiniz.

Zahmetlerinize şimdiden teşekkür ederim.

Aysel KİPEÇİ

Beden Eğitimi Öğretmeni

KİŞİSEL BİLGİLER (ÖĞRETMENLER)

1. Eğitilebilir geri zekalı çocukların eğitimi ile kaç yıldır uğraşıyorsunuz.

1. () 1-2 yıl
2. () 3-4 yıl
3. () 5-6 yıl
4. () 7-..yıl

2. Bitirmiş olduğunuz okul

- 1.() ilk öğretmen okulu
- 2.() Eğitim Yüksek okulu
- 3.() Başka (lütfen belirtiniz.)

3. Zihinsel engelli çocukların eğitimi konusunda hizmet içi eğitimi kursuna ve seminerlere katıldınız mı?

- 1.() Evet
2. () Hayır

4. Cevabınız Evet ise katıldığınız kurs süresi

- 1.() 2 hafta
- 2.() 4 hafta
- 3.() 6 hafta
- 4.() 8 hafta
- 5.() daha uzun süre ise (lütfen belirtiniz)

5. Böyle bir kursa katıldı iseniz geri zekalı çocukların beden eğitimi ve psikomotor gelişimlerinin sağlanması konusunda eğitim aldınız mı?

1. () evet
- 2.() hayır

Eğitilebilir geri zekalı çocukların Beden Eğitimi Programların yer alması düşünülen aşağıdaki hedeflere uygun davranışların sizce uygulanabilirlik derecesini maddelerin karşısındaki "evet", "kısmen" "hayır" tercihlerinden birine (X) işareti koyarak lütfen belirtiniz.

EVET KISMEN HAYIR

AMAÇ: Eğitilebilir Geri zekalı çocukların beden ve ruh sağlıklarını koruma yollarını öğrenebilme ve geliştirebilmesi için temel alışkanlıklar kazanmalarında beden eğitimi derslerimizde;

DAVRANIŞLAR:

1. Öğrencilerinizin genel sağlık durumlarını biliyor musunuz?

() () ()

2. Hareketin gerektiği şekilde çocukların giyinmelerini sağlıyor musunuz?

() () ()

3. Beden hareketleri sonunda gereken temizliği yapmalarını sağlıyor musunuz?

() () ()

4. Terli iken su içmemelerini öğretiyor musunuz.

() () ()

5. Çocuklara sıkıntılı anlarındaki zararlı enerjiyi beden eğitimi ile harcıyabileceklerini hissettire biliyor musunuz?

() () ()

6. Kendi kendine bir çok etkinliklerde bulunma isteğini uyandıra biliyor musunuz?

() () ()

7. Sıkıntılı anlardaki grup etkinlikleri ile bu sıkıntıyı atabileceklerini öğretebiliyor musunuz?

() () ()

EVET KISMEN HAYIR

AMAÇ: Eğitilebilir geri zekalı çocukların uygun oyun ve ritmik hareketleri derslerinizde;

DAVRANIŞLAR:

8. Çalışmalarınızda sesin eşlik ettiği ritmik çalışmalara yer veriyor musunuz? () () ()

9. Hızlı ve yavaş tempoda koşturarak hareketlerin temposunu değiştirme çalışmaları yapıyor musunuz? () () ()

10. Durumlarına uygun alanı seçiyor musunuz? () () ()

11. Oyunları uygun bir şekilde oynayabilme için sağ, sol, dönüş kavramlarının öğretilmesine yönelik hareketler yaptırıyor musunuz? () () ()

12. Bunun için çift, tek ve karışık yönlü hareketler yaptırıyor musunuz? () () ()

13. Bu oyunları kurallarına uygun oynamalarını sağlıyor musunuz? () () ()

AMAÇ: Eğitilebilir geri zekalı çocukların çeşitli sosyal gruplarla etkinlikte bulunabilmeleri için derslerinizde;

DAVRANIŞLAR:

14. Grupla yapılan çevre gezilerine götürüyor musunuz? () () ()

15. Grup oyunları düzenliyor musunuz? () () ()

AMAÇ: Eğitilebilir geri zekalı çocuklarda

EVET KISMEN HAYIR

denge,yürüyüş,büyük ve küçük adelele-
rin geliştirilmesi gibi tüm psikomo-
tor gelişimlerinin sağlanması ve bu
gelişimin daha etkinolabilmesi için
beden eğitimi dersiniz öncesinde ve
sonrasında;

DAVRANIŞLAR:

16.Çocukların kişisel farklılıklarını

tesbit edip yapamayaçakları hareket-
lerin yaptırılmasından kaçınıyormusu-
nuz?

() () ()

17.Hareketlerin yaptırılmasında kolay-
dan zora prensibine uyuyor musunuz?

() () ()

18.Hareketlerin yaptırılması çalışmasına

başlamadan evvel çocukların bedenleri-
ni tanımaları ve beden üyelerinin fonk-
siyonlarını öğrenmeleri konusunda beden
alıştırmaları yaptırıyormusunuz?

() () ()

19.Hareketlerin yaptırılmasında izlene-

cek yol önce büyük organlar olan baş
gövde,kol ve bacakların, sonra küçük
organların gelişimini amaçlayan hare-
ketler şeklinde midir?

() () ()

20.Bu çocuklar için çok gerekli olan denge

çalışmalarına yer veriyor musunuz?

() () ()

21. Denge çalışmaları için hazırlanmış 5 cm yükseklik, 10 cm. genişlik ve 2 m. boyundaki bir denge aletine sahip misiniz? () () ()
22. Yürüme çalışmalarında kuzu, kurbağa, ördek, tavşan yürüyüşü, kelebek uçuşu gibi taklit yürüme çalışmaları yapıyor musunuz? () () ()
23. Yürüme çalışmalarında masa, sandalye, bahçe merdiveni gibi araçlar kullanarak engelli yürüme çalışmaları yapıyor musunuz? () () ()
24. Düz çizgi, daire, denge aleti üzerinde geri geri yürüme çalışmaları yaptırıyor musunuz? () () ()
25. Düz çizgi, daire, denge aleti üzerinde yan yan yürüme çalışmaları yaptırıyor musunuz? () () ()
26. Parmak ucunda, topuk üzerinde, tek ayak üzerinde zıplayarak yürüme vb. gibi çalışmalar yaptırıyor musunuz? () () ()
27. Omuz hareketleri yaptırıyor musunuz? () () ()
28. Dirsek hareketleri yaptırıyor musunuz? () () ()
29. Bilek hareketleri yaptırıyor musunuz? () () ()
30. El ve parmak hareketleri yaptırıyor musunuz? () () ()

EVET KISMEN HAYIR

sunuz?

31.Bu hareketleri yaptırırken kağıt, lastik

top, kutu, halı vs. gibi araçlar kullanıyormusunuz?

()

()

()

Ek: 5**Rehber Öğretmenlere Gönderilen Anket Soruları****Değerli Rehber Öğretmen**

M.E.B. Eğitilebilir Geri Zekalı Çocuklar için ilkokul programında yer alan Beden Eğitimi Ders Programında bulunması ve uygulanması gereken ayrıca program dışı psikomotor faaliyetleri ve ihtiyaçları kapsayan anket soruları aşağıya çıkarılmıştır.

Bu konuda rehber öğretmen olarak katkılarınıza bilimsel araştırmalar için ihtiyaç duyulmuştur. Bu anket sadece bilimsel araştırma amacı ile uygulanmaktadır. Cevabınız gizli tutulacaktır, isim yazmanıza gerek yoktur. Lütfen tercih ettiğiniz seçeneğin altına (x) işaretini koyarak tercihinizi belirtiniz.

Zahmetlerinize şimdiden teşekkür ederim.

Aysel KİPECİ

Beden Eğitimi Öğretmeni

KİŞİSEL BİLGİLER (REHBER ÖĞRETMENLER)

1. En son mezun olduğunuz Fakülte ve Yüksekokul (Lütfen yazınız.)
2. Rehber öğretmen olarak çalışma süreniz.
 1. () 1-3 yıl
 2. () 4-6 yıl
 3. () 7-9 yıl
 4. () 10-12 yıl
 5. () 13-15 yıl
 6. () 16-18 yıl
 7. () 19-21 yıl
 8. () 21 ve sonrası
3. Mezun olduğunuz okuldan geri zekalı çocukların eğitimi konusunda kredili ya da seçmeli ders aldınız mı?
 1. Evet ()
 2. Hayır ()
4. Mezun olduğunuz okulda eğitilebilir geri zekalı çocuklarla ilgili ders aldı iseniz bu çocukların psikomotor gelişimleri ve beden eğitimleri konusunda yeterli bilgiye sahip olabildiniz mi?
 1. () Evet
 2. () Hayır

REHBER ÖĞRETMENLERE YÖNELTİLEN GENEL SORULAR

EVET KISMEN HAYIR

1. Eğitilebilir geri zekalı çocuklara
yeterli bir eğitimi programı uygulan-
dığı takdirde akademik başarılarının
artacağı görüşüne katılır mısınız?

() () ()

2. Eğitilebilir geri zekalı çocuklara
yeterli bir beden eğitimi programı
uygulandığı takdirde zeka gelişimle-
rini olumlu yönde etkileyeceği
görüşüne katılır mısınız?

() () ()

3. M.E.B.nin tesbit etmiş olduğu haf-
tada bir saatlik beden eğitimi der-
sini yeterli buluyor musunuz?

() () ()

4. Yeterli bulmuyorsanız bu sürenin
arttırılması gerektiği görüşüne
katılır mısınız?

() () ()

5. Sizce eğitilebilir geri zekalı çocuk-
lara etkin bir beden eğitimi programı
için okullar yeterli araç-gereç ve or-
tama sahip midir?

() () ()

EVET KISMEN HAYIR

6. M.E.B.nin eğitilebilir geri zekalı çocuklar için hazırlamış olduğu beden eğitimi ders programını uygun ve yeterli buluyor musunuz? () () ()

7. Eğitilebilir geri zekalı çocuklara verilen beden eğitimi ders programının verimli bir şekilde uygulanabilmesi için bütçeden özel bir ödenek ayrılması gereğine inanıyor musunuz?

() () ()

8. Eğitilebilir geri zekalı çocukların beden eğitimi programları konusunda yerli ve yabancı kaynakları kütüphane ve benzeri yerlerden izleme imkanına sahip misiniz?

() () ()

9. Eğitilebilir geri zekalı çocukların beden eğitimi programları konusunda yerli ve yabancı kaynakları maddi imkanlarınız dahilinde satın alabilme imkanına sahip misiniz?

() () ()

10. Sizce eğitilebilir geri zekalı çocuklara etkin bir beden eğitimi programı için sınıf öğretmenleri yeterli ve teknik bilgiye sahip midir?

() () ()

11. Eğitilebilir geri zekalı çocukların beden eğitimi derslerine bu konuda özel olarak yetişmiş beden eğitimi öğretmenlerinin girmesini uygun bulur musunuz?

() () ()

EVET KISMEN HAYIR

12.Eğitilebilir geri zekalı çocukların
psikomotor gelişim seviyelerini belir
leyecek bir "psikomotor ölçeđine" sahip
misiniz?

() () ()

Eğitilebilir geri zekalı çocukların Beden Eğitimi Programların yer alması düşünülen aşağıdaki hedeflere uygun davranışların sizce uygulanabilirlik derecesini maddelerin karşısındaki "evet", "kısmen" "hayır" tercihlerinden birine (X) işareti koyarak lütfen belirtiniz.

EVET KISMEN HAYIR

AMAÇ:Eğitilebilir Geri zekalı çocukların
beden ve ruh sağlıklarını koruma yollarını öğrenebilme ve geliştirebilmesi için temel alışkanlıklar kazanmalarında beden eğitimi derslerinde;

DAVRANIŞLAR:

1. Öğrencilerinizin genel sağlık durumlarını biliniyor mu? () () ()

2. Hareketin gerektiği şekilde çocukların giyinmelerini sağlıyor mu? () () ()

3. Beden hareketleri sonunda gereken temizliği yapmalarını sağlıyor mu? () () ()

4. Terli iken su içmemeleri öğretiliyor mu? () () ()

5. Çocuklara sıkıntılı anlarındaki zararlı enerjiyi beden eğitimi ile harcıyabilecekleri hissettirebiliyor mu? () () ()

EVET KISMEN HAYIR

6. Kendi kendine bir çok etkinliklerde
bulunma isteği uyandırabiliyor mu?

() () ()

7. Sıkıntılı anlardaki grup etkinlikleri ile
bu sıkıntıyı atabilecekleri öğretebiliyor mu?

() () ()

AMAÇ: Eğitilebilir geri zekalı çocukların
uygun oyun ve ritmik hareketleri öğrenebil-
mesi için okulların beden eğitimi derslerinde,

DAVRANIŞLAR:

8. Derslerde sesin eşlik ettiği ritmik
çalışmalara yer veriliyor mu?

() () ()

9. Hızlı ve yavaş tempoda koşturarak
hareketlerin temposunu değiştirme
çalışmaları yaptırılıyor mu?

() () ()

10. Durumlarına uygun oyunlar seçiliyor
mu?

() () ()

11. Oyunları uygun bir şekilde oynayabilme
için sağ, sol, dönüş kavramlarının öğre-
tilmesine yönelik hareketler yaptırı-
lıyor mu?

() () ()

12. Bunun için çift, tek ve karışık yönlü
hareketler yaptırılıyor mu?

() () ()

13. Bu oyunları kurallarına uygun oynama-
larını sağlıyor mu?

() () ()

EVET KISMEN HAYIR

AMAÇ:Eğitilebilir geri zekalı çocukların
çeşitli sosyal gruplarla etkinlikte bu-
lunabilmeleri için okulların beden eğitimi
derslerinde;

DAVRANIŞLAR:

14.Grupla yapılan çevre gezilerine götü-
rülüyorlar mı? () () ()

15.Grup oyunları düzenleniyor mu? () () ()

AMAÇ:Eğitilebilir geri zekalı çocuklarda
denge, yürüyüş, büyük ve küçük adeste-
rin geliştirilmesi gibi tüm psikomo-
tor gelişimlerinin sağlanması ve bu
gelişimin daha etkin olabilmesi için
beden eğitimi derslerinde ,

DAVRANIŞLAR:

16.Çocukların kişisel farklılıkları
tesbit edip yapamayacakları hareket-
lerin yaptırılmasından kaçınılıyormu? () () ()

17.Hareketlerin yaptırılmasında kolay-
dan zora prensibine uyuluyor mu? () () ()

18.Hareketlerin yaptırılması çalışmasına
başlamadan evvel çocukların bedenleri-
ni tanımaları ve beden üyelerinin fonk-
siyonlarını öğrenmeleri konusunda beden
alıştırmaları yaptırılıyor mu? () () ()

19.Hareketlerin yaptırılmasında izlenecek yol önce büyük organlar olan baş gövde,kol ve bacakların, sonra küçük organların gelişimini amaçlayan hareketler şeklinde midir?

() () ()

20.Bu çocuklar için çok gerekli olan denge çalışmalarına yer veriliyor mu?

() () ()

21.Denge çalışmaları için hazırlanmış 5 cm yükseklik, 10 cm. genişlik ve 2 m. boyunda denge aleti mevcut mu?

() () ()

22.Yürüme çalışmalarında kuzu, kurbağa, ördek, tavşan yürüyüşü, kelebek uçuşu gibi taklit yürüme çalışmaları yaptırılıyor mu?

() () ()

23.Yürüme çalışmalarında masa, sandalye, bahçe merdiveni gibi araçlar kullanarak engelli yürüme çalışmaları yaptırılıyor mu?

() () ()

24.Düz çizgi, daire, denge aleti üzerinde geri geri yürüme çalışmaları yaptırılıyor mu?

() () ()

25.Düz çizgi, daire, denge aleti üzerinde yan yan yürüme çalışmaları yaptırılıyor mu?

() () ()

EVET KISMEN HAYIR

26. Parmak ucunda, topuk üzerinde, tek ayak üzerinde zıplayarak yürüme vb. gibi çalışmalar yaptırılıyor mu?

.....

27. Omuz hareketleri yaptırılıyor mu?

() () ()

.....

28. Dirsek hareketleri yaptırılıyor mu?

() () ()

.....

29. Bilek hareketleri yaptırılıyor mu?

() () ()

.....

30. El ve parmak hareketleri yaptırılıyor mu?

() () ()

.....

31. Bu hareketler yaptırılırken kağıt, lastik

top, kutu, halı vs. gibi araçlar kullanılıyor mu?

() () ()

Ek: 6

T.C.
TOKAT VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : H.08.4.NEM.4.GD.00.03.05/540-24623
KONU : Anket.

TOKAT

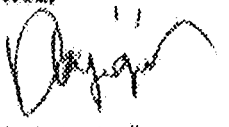
20 KASIM 1997

VALİLİK MAKAMINA
TOKAT

İlgi: İlimiz Kız Meslek Lisesi Beden Eğitimi Öğretmeni Ayşel KİPÇİ'Anın 26.11.1997 ta-
dilekçesi.

Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünde yüksek lisans yapan Kız Mesl.
Lisesi Beden Eğitimi Öğretmeni Ayşel KİPÇİ ilimiz ilköğretim okullarının bazılarında
özel alt sınıf öğrencilerine anket uygulanmak istediği ilgi dilekçe ile bildirilmiş ol-
duğundan uygun görülmesi halinde uygulanacaktır.

Makamalarınıza da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Mustafa ARSLAN
Milli Eğitim Müdürü

OLUR
28/11/1997
Burhanettin ÇÖRKÜZ
Vali k.
Vali Yardımcısı

7. KAYNAKÇA

- 1- ERİPEK, S., **Zihinsel Engelli Çocuklar**, Ankara Üniversitesi Basım Evi, Eskişehir 1996, s.37.
- 2- HALLAHAN, D.P. ve KAUFFMAN, J.M., **Exceptional Children**, New Jersey: Prentice Hall Inc. Englewood Cliffs, 1978
- 3- YORUKOĞLU, A., **Gelişim İlkeleri ve Çocuk Ruhsal Gelişimi**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları , Ankara 1981, s.38.
- 4- BİLİR, Ş., **Çocuk Gelişimi ve Eğitimi El Kitabı II**, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 1979, s. 12.
- 5- Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, **Özel Eğitimle İlgili Kanun ve Yönetmelikler**, Milli Eğitim Basım Evi, Ankara 1986. s.79.
- 6- ÖZGÜVEN, İ., Ethem., **Psikolojik Testler**, Ankara 1994, s.202.
- 7- ÖZSOY, Y., ÖZYÜREK, M., ERİPEK, S., **Özel Eğitime Giriş**, Karatepe Yayınları, 3.Baskı, Ankara 1992, s.155.
- 8- RÜYA, N., **Alt Özel sınıflardan Mezun Olan Eğitilebilir Geri Zekalı Çocukların Mezuniyet Sonrası Durumlarının Saptanması**, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir 1987, s.97.
- 9- ÇAĞLAR, D., **Geri Zekalı Çocuklar ve Eğitimi**, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara 1979, S.67.
- 10- ÇAĞLAR, D., **Özel Eğitimde Eğitilebilir Geri Zekalı Çocukların Teşhis Sorunları**, Yayınlanmış Doç. Tezi, Ankara 1978.

- (11) Jansma Paul; Decker Jim; Ersing Walter; McCubbin Jeffrey; Combs Sue. Motor Developments of Mentaly Retorded Adolescents, Adapt. phys. Activ. quart., Champaign (I11.) 5 (1988), 3, S. 223-232, 1 Abb., 15 Lit.
- (12) Rizzo, Terry L; Vispoel, Walter P. A comporision of Mentally Retarded children and Nonhandicapped, Adapt. phys. Activ. quart., Champaign (I11.) 8 (1991), 1, S. 4-11, Tab., Lit.
- (13) Pitetti, Kenneth H; Tan, Daphne M. Med. Sci. in Sports Exerc., Madison (Wisc.) 23 (1991), 5, S. 594-601, Abb., Tab., Lit.
- (14) Rimmer, James H; Kelly, Luke E. Strong And Musde Evalution of Mentally Retorked Adults, Adapt. phys. Activ. quart., Champaign (I11.) 8 (1991), 1, S. 146-153, Abb., Tab., Lit.
- (15) Rizzo, Terry L; Vispoel, Walter P. Fitness to The Physical Education Courses of Mentally Retorded children, Adapt. phys. Activ. quart., Champaign (I11.) 9 (1992), 1, S. 54-63, Abb., Lit.
- (16) Eason, Bobby L; Surburg, Paul R. Effect of midline crassing on The Mentally Retorted People, Adapt. phys. Activ. quart., Champaign (I11.) 10 (1993), 3, S. 269-280, Abb., Tab., Lit.
- (17) Eichstaedt, Carl B; LAvay, Barry W. Champaign (I11.), Himan Kinetics 1992. XI, 463 S. S., Abb., Tab., Lit., ISBN 0-87322-361-6
- (18) Kioumourtzoglou, Efthimis; Batsiou, Sofia; Theodorakis, Yannis; Mauromatis, Giorgos; Percept. & mot. Skills, Missoula, Reactions to The Movement of Mentally Retarted Adults (1994), 3; Teil 1, S. 1011-1015, Tab. Lit.
- (19) ENÇ, M., ÇAĞLAR, D., ve ÖZSOY, Y., **Özel Eğitime Giriş**, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No:95, s.249-250, Ankara 1981

- 20- KARATEPE, H., **Zeka Özürlü Çocuklar**, Karatepe Yayınları, Ankara 1986, s.48.
- 21- KREEZER, G., "Motor Studies of the Mentally Defiviest", Qantitative Methods at Varios Levels of Integration, Train Schl. Bull., 32, s.125-135, 1935
- 22- **Milli Eğitim Bakanlığı Alt Sınıf Eğitim Programı**, Milli Eğitim Yayınevi, Ankara 1994, s.126.
- 23- **Milli Eğitim Bakanlığı Eğitilebilir Çocuklar İçin İlk Okul Programı**, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara 1990, s.25-26.
- 24- GÖKMEN, H., **Fiziksel ve Devinimsel Gelişimin Zihinsel Gelişim ile Akademik Başarıya Etkisi**, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Yayınlanmış Bilim Uzmanlığı Tezi, Ankara 1982, s.7.
- 25- Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, **Eğitilebilir Geri Zekalı Çocuklar için İlkokul Programı**, Milli Eğitim Basım Evi, Ankara 1987, s.28,
- 26- KASAP, H., **Cimnastikte kipeler ve Basamaklamaları**, Asistanlık Tezi, 1974
- 27- GÜNIŞIK, E., **İlk Okullarda Beden Eğitimi**, Ankara Başbakanlık Basım Evi, T.C Gençlik ve Spor Bakanlığı, Eğitim Genel Müdürlüğü Yayınları, No:4, 1973, s.4.

- 28- ÖZTONALI, G., **İlkokul Çağındaki Eğitilebilir Geri Zekalı Çocuklarda Beden Eğitimi-Oyun Uygulaması**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1987, s.26.
- 29- SUCUOĞLU, B., **Ağır öğrenen Çocuklar İçin Eğitim Programı**, Ajans Türk Matbaası, Ankara 1981, s.5-65.
- 30- Milli Eğitim ve Gençlik ve Spor Bakanlığı, **"Özürlü Gençlere Gö-türülecek Hizmetler Komisyon Raporu"**, I.Gençlik Şurası ,1988, s.11.
- 31- Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, **Spor Şurası**, Ankara 1990, s.132.
- 32- T.C Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı, **Avrupa Herkes İçin Spor Yasası Özürlüler**, Çeviren: ŞİPAL Can, Yayın No: 104, Ankara 1991, s.8.
- 33- BÜYÜKKARAGÖZ, S., **Demokrasi Eğitimi**, Türk Demokrasisi Vakfı Yayınları, Ankara 1990, s.153.
- 34- İKİZLER, C., **Sporda Başarımın Psikolojisi**, Alfa Basım Yayın Dağıtım, 2. Baskı, 1994, s.104.
- 35- **Özel Eğitim Kurumları Tanımı El Kitabı**, s.9
- 36- **Eğitilebilir Çocuklar için İlkokul Programı**, Milli Eğitim Basım Evi, Ankara 1987, s.207.
- 37- OKMAN, G., MEHTAP, S., **Çocuk Gelişiminin Temel İlkeleri** Boğaz içi Üniversitesi İdari Bilimler Araştırma ve Uygulama Enstitüsü, İstanbul 1979, s.15.

(38) ÖZGÜ, H., **Çocuk Psikolojisi**, Özgü Yayınları, s.164,1986

(39) SARASON, G., SARASON R. B., **Abnormal Pyschology Third Edition**,
s.128 1983

8. BİYOGRAFİ

1972 Yılında Tokat'ın Zile İlçesinde doğdum. İlk ve orta öğrenimimi Zile de tamamlayarak Yüksek öğrenimime 1989-1990 öğretim yılında Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve spor bölümünde başladım.

1993 Yılında Hentbol ana dalı ve Atletizm yardımcı dallarından mezun oldum. Aynı yıl Sağlık Birimleri Enstitüsü Spor Yönetimi ana bilim dalı olarak yüksek lisans programına devam ettim.

1993 Ekim ayında Gaziantep ilinde Beden Eğitimi öğretmeni olarak göreve atandım.

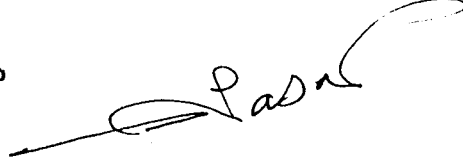
Halen Tokat ili Niksar İlçesinde Beden eğitimi öğretmeni olarak görevime devam etmekteyim.

Aysel KİPEÇİ
Beden Eğitimi Öğretmeni

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yüksek Lisans öğrencisi Aysel KIPECI'nin çalışması jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak uygun görülmüştür.

Tez Danışmanı : Doç.Dr.Hasan KASAP
Üniversitesi : Marmara

Üye : Doç.Dr.Sami MENGÜTAY Y.
Üniversitesi : Marmara

Yrd. Doç. Dr. ŞİMAŞI İNAL

Üye : Doç.Dr.Serap İNAL
Üniversitesi : Marmara

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu'nun 26/11/1998 tarih ve 1... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof.Dr.Sevim ROLLAS
Sağlık Bilimleri Enstitü Müdürü

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
KÜTÜPHANE ve KURUMSAL KAYIT
DAİRE BAŞKANLIĞI